

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

10/2016 - ROČNÍK 6

STAVEBNICTVÍ

15

VÝSTAVBA BYTŮ SE Z PRAHY PŘESUNULA DO REGIONŮ

18

ČSŮ OSLAVIL EVROPSKÝ DEN STATISTIKY

4

KOLIK VYDĚLÁVAJÍ SESTRY A PORODNÍ ASISTENTKY

28

NA TABLETU I V MOBILU

statistikaamy.cz

Editorial

Mottem letošního Evropského dne statistiky bylo Kvalitní data, lepší život. Jeho cílem je poukázat na rostoucí význam a hodnotu nezávislých producentů oficiální statistiky pro naši společnost. Je také příležitostí přibližovat statistiku jejím uživatelům a široké veřejnosti. V úvodu časopisu se dozvíte, jak si Evropský den statistiky 20. října připomněl Český statistický úřad. Od současné předsedkyně Úřadu Ivy Ritschelové a bývalých předsedů a předsedkyně, získáte odpověď na otázku, jak přispívají kvalitní statistická data k lepšímu životu.

Ta v praxi využívá například i Stanislav Štýs. V rozhovoru s odborníkem na rekultivace po těžbě hnědého uhlí či na ochranu krajiny narušené těžební činností se například dočtete, proč musí být rekultivátor zároveň i prognostik nebo jak se mění krajina v oblasti Mostecké pánve.

V tématu vydání jsme se zaměřili na stavebnictví, jehož výroba se letos opět ocitla v červených číslech. Podrobnosti naleznete v příspěvcích Petry Cuřínové, Sylvie Lukavcové z oddělení statistiky stavebnictví a bytové výstavby a Ireny Kovárnové z oddělení informačních služeb a správy registrů Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích.

Na stránkách Statistika&My dále prezentuje data o spotřebě ropy a ropných produktů v zahraničním obchodu Daniel Redek z oddělení statistiky a energetiky. Helena Chodounská z oddělení statistiky výzkumu, vývoje a informační společnosti se tentokrát zaměřila na mzdy a platy všeobecných sester a porodních asistentek. O využití železnice pro vyjíždku do hlavního města Prahy píše Jakub Trenda, absolvent Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, akademik Georgy Chačiev ve svém příspěvku srovnává ukazatele České republiky se světem.

Vážení čtenáři, doufáme, že při čtení časopisu ČSÚ naleznete nejen kvalitní data, ale i dostatečnou inspiraci pro vaše rozhodování.

Michal Novotný
šéfredaktor

ČSÚ oslavil Evropský den statistiky **4**

UDÁLOSTI

Krajské volby v ČR. Účast: 34,6 %.
Zvoleno: 675 zastupitelů **12**

UDÁLOSTI ZE SVĚTA

Čeští senioři milují laciné cestování **9**

ROZHOVOR

Rekultivátor musí být i prognostik **10**

STATISTIKA ODVĚTVÍ

Stavebnictví v regionech ČR **14**

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

Ekonomika EU rostla **16**

TÉMA

Výstavba bytů se z Prahy přesunula do regionů **18**

Plocha nových nebytových budov
by pokryla 190 Strahovských stadionů **20**

Staví se i na horách **22**

Stavební konjunktura v nedohlednu? **24**

ANALÝZA

Do České republiky proudí nejvíce ropy z Ruska **26**

TRH PRÁCE A SOCIÁLNÍ STATISTIKY

Kolik vydělávají sestry a porodní asistentky **28**

LIDÉ A SPOLEČNOST

Dojíždění vlakem do Prahy se stalo atraktivnějším **30**

ANALÝZA

Portrét ČR z pohledu zahraničního experta **32**

ČSÚ oslavil Evropský den statistiky

Čtvrtek 20. října byl Evropským dnem statistiky. ČSÚ připravil pestrý program. Zveřejnil statistické údaje o dětských jménech, uspořádal výstavu plakátů s výsledky Minisčítání a zorganizoval Den otevřených dveří v Ústřední statistické knihovně.

Petra Báčová, tisková mluvčí ČSÚ, Tomáš Chrámek, odbor vnější komunikace

Koslavám Evropského dne statistiky se přidaly všechny národní statistické úřady v Evropské unii, včetně Eurostatu. Motto dne bylo Kvalitní data, lepší život.

„Statistika – ať chceme, anebo nechceme – vnáší určitý řád do našeho života. A pokud vidíte změnu ve vývojových trendech, pak můžete přijmout potřebná opatření,“ řekla předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová. „Vždy je to v rukou uživatelů dat, ale jen těch, kteří umějí a hlavně chtějí data číst a analyzovat. A jejich správná rozhodnutí určují i význam naší statistiky,“ dodala.

Evropský den statistiky má zdůraznit potřebu tohoto oboru, který slouží veřejnosti a poskytuje kvalitní data, myslí si i Jiří Volf, náměstek ministra financí a člen České statistické rady: „Statistika nám pomáhá udržovat určitý pořádek. Pomáhá poznávat nejenom minulost, ale i budoucnost, takže pro mě je to velice široký pojem. Ale nejsem statistik, a proto nemám v kapse žádné definice, nic takového. Jenom velký obdiv.“

Pexeso ČSÚ. Jediné na světě?

Program Evropského dne statistiky odstartovala tisková konference o nejoblíbenějších jménech dětí narozených v lednu 2016 v České republice. A která to jsou? U dívek k nim patřily Eliška, Tereza a Anna, u chlapců vedla zase jména Jakub, Jan a Tomáš.

Pro děti připravil ČSÚ pexeso, aplikaci pro smartphony a tablety. Ze svých dat vybrali statistici několik zajímavých statistických ukazatelů a vytvořili tak nejspíše jediné statistické pexeso na světě. Mohou si ho samozřejmě zahrát

Předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová s místopředsedou Romanem Bechtoldem.

i starší uživatelé, ale pro ty zase ČSÚ připravil statistický kvíz. Ten se skládá z obtížnějších otázek. Správné odpovědi lze nalézt na webových stránkách Úřadu. Zvítězí ten, kdo správně a nejrychleji zodpoví nejvíce otázek.

Statistika není administrativní zátěž

Statistický kvíz si jistě rád zahraje i Zdeněk Juračka, předseda Asociace českého tradičního obchodu a člen České statistické rady. I on se při příležitosti Evropského dne statistiky vyjádřil ve videoanketě ČSÚ: „Statistika se pro mě stala zajímavou, bohužel, až v době, kdy jsem ji začal potřebovat pro svoji vlastní praxi. Do té doby jsem byl zastáncem názoru, že to je zbytečná administrativní zátěž. Až když jsem potřeboval čísla, která jsem našel ve statistice rodinných účtů, stala se mi statistika velmi blízkou. Ruka byla v rukávu a od té doby ji užívám. Jsem rád, že tato věda existuje a že se promítá do široké praxe.“

Den otevřených dveří a Minisčítání

Při příležitosti Evropského dne statistiky se v ČSÚ konal Den otevřených dveří v Ústřední statistické knihovně. Příchozí mohli zhlédnout historické statistické publikace, ročenky, mapy nebo lexikony obcí. Navštívit mohli i depozitář knihovny, který není pro veřejnost běžně přístupný.

Kdo 20. října zavítal do prostor Českého statistického úřadu v Praze na Skalce, mohl si prohlédnout výstavu Minisčítání v obrázcích, která poutavým způsobem reflektuje výsledky posledního vzdělávacího projektu Minisčítání 2015, do něhož se zapojilo 29 628 žáků napříč celou Českou republikou. Výstava bude přístupná do 26. října 2016.

Více informací o Evropském statistickém dni, včetně videoanket s významnými osobnostmi statistiky, naleznete na internetových stránkách www.czso.cz/statsday2016. ■

Vizitkou statistiky jsou kvalitní data

Český statistický úřad se připojil k oslavám Evropského dne statistiky. Časopis Statistika&My proto oslovil současnou předsedkyni Úřadu a bývalé předsedy a předsedkyni, aby mu odpověděli na anketní otázku Jak přispívají kvalitní statistická data k lepšímu životu?

Petra Báčová, tisková mluvčí ČSÚ

IVA RITSCHELOVÁ

Základní otázkou asi je, co je lepší život? Pro každého z nás je to úplně něco jiného. Ale chceme-li dobře žít, podle svých vlastních představ, pak musíme dělat správná rozhodnutí. A k tomu slouží právě oficiální statistika. Kvalitní, spolehlivá a nezávislá. A přesně taková jsou data našeho Českého statistického úřadu.

JAN FISCHER

K dobrému nebo lepšímu životu přispívá statistika každodenně, aniž si je toho člověk vědom. Statistická data se dnes běžně využívají při formování sociální politiky, úrovně služeb, maloobchodního obrátu atd. Údaje čerpají ze všech sfér, a to vše se v našem životě projeví. Akorát, že si toho nejsme příliš vědomi.

MARIE BOHATÁ

Kvalitní statistická data jsou nezbytnou podmínkou pro správné rozhodování a rozhodovat se musíme všichni. Každý, samozřejmě, ve své oblasti působnosti, ať už je to sféra politická, ekonomická, sociální, nebo normální občanský život. A pokud jde o kvalitu života, statistická data umožňují její měření a také srovnávání v čase i prostoru.

EDVARD OUTRATA

V životě se můžeme rozhodovat na základě dojmů anebo na základě faktů. V osobním životě se rozhodujeme, jak nám to vyjde, využíváme dojmů i faktů. U veřejných rozhodování si přejeme mít co nejvíce opory založené na faktech. Kvůli tomu si státy zřídily oficiální statistiku a její úkol je dodávat fakta, na základě kterých se potom lze slušně rozhodovat.

EDUARD SOUČEK

Vztah mezi klientem a statistikou se rodí. Na jedné straně je statistika jako instituce, která se snaží svými službami zdůvodnit svůj smysl, na druhé straně je klient, apriorně nedůvěřivý, ale zase se nechá přesvědčit svou praktickou zkušeností. A pokud se tenhle vztah povede kultivovat tak, aby přinášel oběma stranám, co od něho očekávají, pak je to dobrá vizitka pro statistiku.

- V polovině září navštívili ČSÚ statistici z maďarského statistického úřadu. Zajímali se o statistiku rodinných účtů a konzultovali své zkušenosti s českými odborníky.

- Koncem září jednala Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ, s Karlem Večeřem, předsedou Českého úřadu zeměměřického a katastrálního. Hovořili například o přípravě na Sčítání lidu, domů a bytů 2021 nebo o základním registru RÚIAN.

- V pátek 14. října se v ČSÚ sešli členové České statistické rady. Vyslechli si závěry z auditu veřejné databáze ČSÚ, informace o návrhu vyhlášky o Programu statistických zjišťování na rok 2016, dále o vývoji problematiky v oblasti statistiky odpadů a o postupu přípravy Úřadu na Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021.

- Začátkem října Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ, vystoupila v Příbrami na Hornickém sympoziu 2016, kde mj. upozornila na publikaci Proměny Severozápadu Stanislava Štýse, kterou předloni Úřad vydal. Akci zorganizovali předseda Českého báňského úřadu Martin Štemberka a Státní podnik DIAMO.

Studium při zaměstnání je v ČSÚ benefitem

V letošním roce 15 pracovníků ČSÚ úspěšně uzavřelo bakalářský, dalších šest magisterský a jedna zaměstnankyně doktorský studijní program. V průběhu posledních šesti let dokončilo vysokoškolské studium celkem 79 zaměstnanců, kteří studovali se souhlasem zaměstnavatele. Dne 22. září se s čerstvými absolventy setkala předsedkyně Úřadu Iva Ritschelová, aby jim pogratalovala k získaným diplomům: „Zaměstnanci, kteří se rozhodli jít studovat, dosáhli významného úspěchu. Je evidentní, že před šesti lety, kdy ČSÚ zaměřil po-

zornost na zvyšování vzdělanosti zaměstnanců, učinili správné rozhodnutí. Byla to tvrdá práce, která se jim ale vyplatila.“

Studium při zaměstnání je významným benefitem, který ČSÚ umožňuje. Je určen zaměstnancům, kteří v rámci svých pozic nesplňují kvalifikační předpoklad vzdělání. Řada z nich si studiem potřebné vzdělání již doplnila, další svá studia dokončí v letošním nebo příštím roce. Celkový podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců se v ČSÚ každoročně zvyšuje. K 30. červnu 2016 dosáhl již 55,5 %, což je ve srovnání s rokem 2010 nárůst o 9,7 procentního bodu. Ve vedoucích pozicích mají již všichni zaměstnanci vysokoškolské vzdělání.

Výstava Naše společnost v mapách

Výstavní prostory Krajské knihovny v Pardubicích patří od 7. září výstavě Naše společnost v mapách, kterou připravila KS ČSÚ v Pardubicích. Expozice čerpá z informací získaných při posledním Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. Její návštěvníci

mohou prostřednictvím kartogramů nahlédnout a porovnat naši společnost z hlediska počtu obyvatel, jejich vzdělání, národnosti, náboženství atd. Výstava dále informuje o rodácích, rodinách a domácnostech, způsobu bydlení a dojížděcí za prací, a to vše do úrovně obcí s rozšířenou působností. Vystavené kartogramy byly převzaty z publikace Atlas sčítání 2011, který vydal ČSÚ v roce 2013.

Nová projekce obyvatel EU

V únoru 2017 vydá Eurostat novou sadu projekcí obyvatel členských zemí a Norska (ESSPOP2015). Ty jsou nově připravovány v úzké spolupráci s národními statistickými úřady, zejména pokud jde o použitou metodologii pro formulování předpokladů budoucího vývoje jednotlivých složek populačního vývoje (plodnost, úmrtnost a migrace). Podmínkou je transparentní a jednotný metodický postup pro všechny země, na kterém by se měli zástupci zemí shodnout,

východiskem pak data poskytovaná členskými zeměmi Eurostatu. Novinkou bude také to, že Eurostat počítá s každoroční aktualizací projekcí. Ve dnech 26.–27. září 2016 se ve španělském Madridu konalo již třetí letošní jednání pracovní skupiny k populačním projekcím tvořené reprezentanty národních statistických úřadů a Eurostatu. Účastníci pracovní skupiny diskutovali o metodickém přístupu k odhadování očekávaného vývoje plodnosti a migrace.

ČSÚ na jednání zastoupila Terezie Štyglerová, vedoucí oddělení demografické statistiky.

Iva Ritschelová na vlnách rozhlasu

Krajské a senátní volby zaměstnaly jak statistiky, tak novináře. Začátkem října vysílal Český rozhlas Region rozhovor s Ivou Ritschelovou. V publicistickém pořadu K věci, který moderoval Tomáš Pancíř, odpovídala předsedkyně na otázky týkající se voleb a administrativní zátěže podnikatelů. K přípravě voleb se Iva Ritschelová vyjádřila i pro Český rozhlas 1 – Radiožurnál a Rádio Impuls, kde v pořadu Kauza dne odpovídala šéfredaktorovi deníku Mladá fronta DNES Jaroslavu Pleslovi. Otázky se týkaly nejen voleb, ale i dřívějšího působení Ivy Ritschelové ve funkci rektorky Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

V Litomyšli o cestovním ruchu

V Evropském školícím centru v Litomyšli se v září setkali zástupci turistických informačních center krajů Pardubického a Královéhradeckého. Přijeli na pozvání odboru rozvoje, fondů EU a cestovního ruchu Pardubického krajského úřadu stejně jako ředitelka Krajské správy Českého statistického úřadu v Pardubicích Veronika Tichá a vedoucí oddělení informačních služeb Hedvika Fialová. Ředitelka a vedoucí zde úspěšně prezentovaly data ČSÚ o cestovním ruchu. Zodpovídaly také dotazy účastníků semináře, které se týkaly metodiky sběru dat a možnosti spolupráce při aktualizaci Registru ubytovacích zařízení.

- Předsedkyně ČSÚ Iva Ritschelová a ředitel sekce produkčních statistik Jan Ernest navštívili začátkem října 58. ročník Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně, kde se debatovalo o rozvoji a zavádění inovací ve strojírenské výrobě.

- V září se na KS ČSÚ v Hradci Králové konala tisková konference, která vycházela z analýzy ČSÚ Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Královéhradeckého kraje. Kromě regionálních médií se jí také zúčastnili zástupci z Univerzity Hradec Králové, Magistrátu města Hradce Králové a ČNB. Analýza je dostupná na www.hradeckralove.czso.cz.

Podobné tiskové konference se uskutečnily na KS ČSÚ v Pardubicích, Ostravě a v Liberci.

- Strukturální šetření v zemědělství 2016, které se týká téměř 12 tis. zemědělských subjektů v ČR, odstartovalo 12. září. Probíhat bude až do 15. listopadu 2016. Šetření se koná již posedmé od roku 2000, z toho popáté výběrově. Provádí se ve všech členských státech EU s cílem získat dlouhodobě srovnatelné údaje o struktuře a typologii zemědělských podniků.

Volejbalisté ČSÚ přivezli z Bratislavy zlato

Letošní 27. ročník European Volleyball tournament for Statisticians (EVS) hostilo poslední zářijový víkend Slovensko. Historie turnajů EVS se začala psát v roce 1990 v nizozemském Voorburgu. První tým ČSÚ vyhrál kategorii B, druhý tým skončil na 11. místě.

Letošní turnaj se uskutečnil v Bratislavě, kam se vydalo 285 sportovců

z 15 zemí. Do kategorie A se přihlásilo 10 týmů, zbylých 26 hrálo v kategorii B. Oba týmy českých statistiků se zúčastnily bojů v kategorii B.

Příští ročník turnaje EVS se uskuteční v červnu 2017 v německém Wiesbadenu.

Více informací o letošním ročníku volejbalového turnaje najdete na <http://evs2016.statistics.sk/>.

Vítězové zleva shora: Roman Mikula, František Traxler, Vladimír Cába, Pavel Vančura, Eva Kuklová, Gabriela Sedláková.

Zleva shora: Ondřej Košata, Radek Matějka, Jan Pospíchal, Jan Růžička, Ludmila Kratochvílová, Radka Pelikánová, Tomáš Chrámecký.

UPOZORNĚNÍ

Od začátku prosince 2016 začne KS ČSÚ v Karlových Varech působit na nové adrese: Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary. Telefonní spojení se nezmění. Výhodou bude lepší dostupnost Úřadu i možnost parkování.

- V roce 2015 produkoval sektor služeb Velké Británie čtyři pětiny tamního HPD. V roce 1948 přitom na služby připadala necelá polovina (46 %) celkového HDP. Podobným způsobem se ve stejném období změnil i podíl zaměstnanců pracujících v sektoru služeb.

Více na <http://bit.ly/2dBIWN8>.

- V letošním srpnu uskutečnili Novozélandané více než 235 tis. zahraničních cest. To představovalo meziroční nárůst o více než 8 %. Od loňského září až do konce srpna 2016 evidovali novozélandští statistici více než 2,5 mil. cest svých krajanů mimo oba hlavní ostrovy, což znamenalo nový rekord v počtu cestovatelů z této ostrovní země. Více na <http://bit.ly/2dcl0C6>.

- Nejčastějším druhem pracovního úrazu v Norsku jsou dlouhodobě různé pády, a to nejen z výše, ale i na schodech či na rovině. Druhým druhem jsou pak různé údery o nepohybující se předměty nebo vystavení se působení pohybujících se předmětů. V roce 2015 bylo v Norsku zaznamenáno více než 24 tis. pracovních úrazů. Téměř polovina (45 %) si vyžádala delší než třídní pracovní absenci a 40 úrazů bylo fatálních. Více na <http://bit.ly/2d0VAEi>.

- V roce 2015 dosáhlo na německých školách vyššího než středního vzdělání více než 481 tis. absolventů, a meziročně se tak jejich počet zvýšil o 5 %. Více než polovina studentů získala bakalářský titul, necelá čtvrtina pak titul magisterský. Více na <http://bit.ly/2dpRdWW>.

Nizozemsko: Produkce větrných elektráren roste

V roce 2015 vyrobily větrné elektrárny v Nizozemsku o 30 % více elektrické energie, než tomu bylo v předchozím roce. Vyprodukovaly tak 6 % celkové spotřeby elektrické energie. Vloni bylo v nizozemských pobřežních vodách pouze 139 turbín, na pevnině jich přitom stály více než 2 tis. Větrné turbíny na vyšších věžích bývají účinnější, ne-

bot mívají zpravidla větší průměr rotoru a plochy lopatek, což jsou důležité faktory určující množství elektrické energie, které turbína při určité síle větru vyrobí. Nejčastější jsou v Nizozemsku turbíny na věžích vysokých 51–70 m (32 % větrných turbín), 18 % turbín je umístěno ve výšce 71–95 m a 15 % turbín je osazeno na věžích vysokých nejméně 96 m. Právě třetina nejvyšše osazených turbín generuje bezmála dvě třetiny elektrické energie vyrobené větrnými elektrárnami.

Více na <http://bit.ly/2dpPmzf>.

Německo: Každé páté dítě má za matku cizinku

V loňském roce se v Německu narodilo 738 tis. dětí. Podle německého statistického úřadu se 590 tis. dětí narodilo ženám, které jsou držitelkami německého pasu a 148 tis. matkám, která mají jiné než německé státní občanství. Děti narozené ženám-cizinkám tak představovaly pětinu z celkového počtu narozených dětí. Mezi lety 1996 a 2014 se podíl dětí žen-cizinek dlouhodobě udržoval mezi 17 až 18 %. Mezi rodičkami-cizinkami bylo v loňském roce nejvíce držitelek tureckého pasu (15 %). Přitom počet dětí narozených Turkyň v Německu v posledních pěti le-

tech pozvolna klesá. Zastoupení Polek mezi rodičkami bylo oproti Turkyňám poloviční, avšak počet dětí narozených polským ženám se v Německu naopak dlouhodobě zvyšuje. Třetí největší skupinu představovaly ženy z Rumunska, kterým se loni narodilo 8,1 tis. dětí, což bylo o 2,5 tis. více než v roce 2014. Také počet dětí narozených kosovským matkám se meziročně zvýšil (+17 %). Přibylo i dětí Italek (+7 %) či Srbek (+13 %). Naopak dětí, jejichž matky jsou držitelky ruského pasu, meziročně mírně ubylo. Největší meziroční změnu v počtu narozených dětí podle státního občanství matky zaznamenali němečtí statistici u rodiček ze Sýrie. V roce 2015 se jim v Německu narodilo 4,8 tis. dětí, což byl dvojnásobek počtu z předchozího roku. Desítku nejčastějších státních občanství mezi rodičkami-cizinkami pak uzavírají ženy z Bulharska a Řecka.

Více na <http://bit.ly/2dcKDFe>.

Slovensko: Nejlepší úroda za poslední roky

Podle Statistického úřadu Slovenskej republiky by letos měli slovenští zemědělci počítat kromě rekordní sklizně obilí i s vyššími výnosy dalších plodin. Navzdory skutečnosti, že plocha osetá kukuřicí na zrno byla

letos o 7 % menší než v předchozím roce, její úroda bude podle odhadů statistiků meziročně o více než polovinu větší a dosáhne 1,45 mil. tun. Také slunečnice by se mělo sklídit výrazně více – asi 250 tis. tun, což představuje největší sklizeň za posledních 13 let. Několikaletého maxima patrně dosáhne úroda brambor, meziročně stoupne také sklizeň cukrové řepy.

Více na <http://bit.ly/2dpMMeL>.

Čeští senioři milují laciné cestování

Podle aktuálních statistik Eurostatu celkem 24 % procestovaných nocí všech Čechů a Čechů tvořily v roce 2014 noclehy osob starších 65 let. Tato skutečnost zařadila Českou republiku na začátek žebříčku, na třetí místo těsně za Francii a Kypr.

Eva Kačerová, odbor vnější komunikace

Ve Francii a na Kypru připadala v roce 2014 na seniory právě čtvrtina (25 %) z celkového počtu noclehů strávených turisty mimo domov. Podobně často cestovali také obyvatelé Řecka či Švédska (shodně 23 %). Oproti tomu mezi turisty z ostrovní Malty bylo jen 9 % osob starších 65 let. O jeden procentní bod více zaujímal podíl seniorů mezi cestovateli z Bulharska, Lotyšska a Slovenska.

Starší osoby rády cestují po své vlasti

Lidé starší 65 let častěji než jiné věkové skupiny volí cestovatelské cíle ve své domovské zemi. Pouze třetinu (34 %) nocí prožitých na cestách mimo domov strávili v roce 2014 v zahraničí. Ale pokud už někam cestuje starší Lucemburčan, v 99 % je to do zahraničí. Také mezi belgickými seniory jsou populární cesty do ciziny – více než devět z deseti turistických noclehů mimo domov tráví senioři za hranicemi království. Pokud se na cesty vydá maltský senior, v 82 % případů nocuje mimo svou ost-

Čeští senioři utratili na svých cestách v roce 2014 průměrně pouze 13,7 eur za den, tedy vůbec nejméně ze všech obyvatel EU28.

rovní zemi. Čeští senioři cestují do zahraničí daleko méně než jejich evropští spoluobčané. Z celkového počtu nocí procestovaných seniory jich na noclehy v zahraničí připadá pouze 11 %. Vydá-li se na cestu španělský či řecký senior, v 94, resp. 92 % nepřekročí hranici domovského státu.

Čeští senioři utratí nejméně ze všech

Nejvyšším denním rozpočtem disponovali senioři z Lucemburska, kteří za den a noc mimo domov v roce 2014 utratili průměrně 120,8 eur. Za nimi s odstupem následovali rakouští senioři s průměrnou denní útratou 106,9 eur. Senioři z Malty, Belgie, Irsko a Dánska vydali na cestách denně 85 až 94 eur. Čeští cestovatelé starší 65 let utratili na svých cestách v roce 2014 průměrně pouze 13,7 eur za den – vů-

bec nejméně ze všech obyvatel EU28. Jen o 10 centů denně více než Češi vydali během turistických pobytů senioři z Rumunska. Do dvaceti eur se s denním rozpočtem vešli ještě Řekové, Maďaři a Litevci.

Ve všech členských zemích EU28, s výjimkou Belgie, platilo, že průměrná denní útrata turisty-seniora byla nižší než průměrného turisty. Starší turisté utrácejí na svých cestách zhruba o pětinu méně, než je celkový denní průměr. Zatímco senior-cestovatel v roce 2014 denně utratil 52,6 eur, cestovatel bez ohledu na věk nechal na cestách o 12,7 eura více. Na celkových výdajích za turistiku se tak senioři v EU28 podíleli necelými 16 %. Zde je však na místě upozornit, že výše výdajů souvisí s délkou pobytu a také se skutečností, že senioři častěji cestují mimo hlavní sezónu.

Více na <http://bit.ly/2cw6zVh>. ■

ŠEST BILIONŮ NOCÍ STRÁVENÝCH NA CESTÁCH

V roce 2014 strávili občané Evropské unie více než 6 bil. nocí na cestách. Na obyvatele starší 65 let připadá pětina, tedy 1,2 bil. z celkového počtu nocí strávených rekreačně mimo domov. Na celkových výdajích za cestování se však podíleli o něco méně, než by odpovídalo podílu na celkovém počtu nocí na cestách.

Rekultivátor musí být i prognostik

Přezdívá se mu otec rekultivací. Stanislav Štýs letos slaví šedesát let své kariéry. Je severočeským patriotem. Působí při vysokých školách a kromě jiného rád fotografuje.

Petra Báčová, tisková mluvčí ČSÚ

Je ještě něco, co vás po 60 letech dokáže v oblasti rekultivací překvapit?

Překvapuje mě černobílý a jednostranný pohled ekologů na přírodu a na vše, co v ní člověk koná. Mírou všeho by měl být člověk. To není přehlížení přírody a jejích zákonitostí. Naopak. Jako rekultivátoři ctíme přírodní zákonitosti, ale současně respektujeme sociální a ekonomické potřeby společnosti obyvatel dané oblasti. Za polovinu století jsem nepoznal ekologistu, který by tohle pochopil. Jsou orientováni protitechnicky a ekonomika jim zpravidla nic neříká.

Které projekty považujete za své největší úspěchy?

To máte jako s dětmi. Byl jsem účastníkem realizací stovek rekultivačních akcí. Není jednoduché jednu z nich vybrat. Když už, tak srdeční záležitostí je rekultivace výsypek a zbytkového lomu Karolina II v obci Bžany na Teplicku. Hned po nástupu do služeb tehdejšího SHD v roce 1956 jsem akci vyprojektoval a následně řídil realizaci komplexní rekultivace tohoto území. Je to skloubení techniky a ekologie. Dnes je toto území na výsypkách obhospodřováno zemědělsky. Na svazích zbytkového lomu roste ekologicky hodnotný listnatý les a dvě vodní plochy slouží k rekreaci a rybářům. Kdo to osobně nezažil, tak nikdy nepozná, že se tady těžilo. Nemohu ale samozřejmě vynechat ani celou řadu rekultivací na Mostecku, Teplicku, Chomutovsku a Ústecku. Například Nové Záluží v Litvínově, Kopistickou výsypku, sportovně rekreační areály Benedikt, Hipodrom, Autodrom, Matyldu a vinice v okolí Mostu, nádherné jezero Barbora na Teplicku, ekologicky, hospodářsky a esteticky hod-

notnou krajinu na výsypkách lomu Tušimice a jezero Milada v sousedství krajské metropole. Je to nádherný pocit. Jedu-li z Kadaně do Ústí nad Labem, skoro na každém kilometru vidím některou z rekultivačních akcí.

Kromě toho se zabýváte i dlouhodobým vývojem krajinných struktur v oblasti Mostecké pánve. Jak se tam hnědouhelná těžba podepsala na krajině?

Těžít bez devastace nelze. Lom i výsypky jsou pracovištěm. Chcete-li postavit dům, musíte příslušné území také zdevastovat. Rozdíl je však v rozměrech. Dům postavíte zpravidla na stovkách čtverečních metrů. Pracoviště velkolomů v Mostecké pánvi mají rozlohu desítek čtverečních kilometrů. Životnost lomů, které „krácejí“ krajinou, je počítána i na stovky let. Je to nadgenerační záležitost. Se stejným časovým nadhledem musí být koncipována i rekultivace všech těžbou dotčených území. Vychází se přitom z komplexu přírodních a civilizačních charakteristik.

Co je důležité konkrétně pro oblast Mostecké pánve?

Zejména sousedství Krušných hor a Českého středohoří a relativně teplé klima. Přidáte-li k tomu vysoký podíl rekultivačních lesů, sportovně rekreačních akcí a hlavně dostatek vody v nových jezerech, vyjde vám z toho perspektiva rekreační oblasti. To samozřejmě souvisí i s tím, že produktivita výroby bude uvolňovat zaměstnance z pracovního procesu, takže je účelné vytvářet již nyní v předstihu terénní podmínky pro společensky vhodné využívání volného času. Rekultivátor

proto musí být i prognostik. Nebylo by účelné zakládat les na krátkou dobu, protože „zraje“ sto let. A s jezery je to ještě dlouhodobější.

Většina lidí má Mosteckou pánev za měsíční krajinu. Změní se to někdy?

Mění se to postupně, v časoprostorové závislosti na postupy lomů a uvolňování výsypek z těžebního procesu, již 60 let. Rekultivátoři to však nemají v těchto souvislostech jednoduché. Rekultivace se dělá v místech, kam se celé generace odnaučily chodit. A když je rekultivace dokončená, tak ji lidé považují za součást normální krajiny. Skoro nikdo si neuvědomuje, že plocha rekultivací v Mostecké pánvi již převyšuje výměru činných lomů a výsypek.

Jak je plánován vznik těchto rekreačních oblastí?

V současné době je již známý postup rekultivací až do závěrečného ukončení těžby. Nejasnosti jsou pouze u lomu ČSA, ale i zde jsou na úrovni generelu rekultivací vyprojektovány obě možné alternativy. Krystalizačním jádrem všech příštích akcí budou rozsáhlá a hluboká jezera. Jejich vodní zásoby budou využívány pro rekreaci, ale i jako zdroj užitkové a podle potřeby i pitné vody. Okolí těchto jezer bude řešeno účelovou rekultivací s převahou trvalého travního porostu a vysoké zeleně. Celé území Mostecké pánve se tak postupně stává společně s Krušnými horami a Českým středohořím rekreační oblastí nadregionálního a mezinárodního významu.

Když zahajujete nový rekultivační projekt, musíte přemýšlet o tom, jak bude fungovat za 50 nebo za 100 let?

Ing. Stanislav Štýs, DrSc.

Narodil se 22. října 1930 na Mostecku v Chudeříně. Celoživotně se věnuje rekultivacím po těžbě hnědého uhlí. V roce 1954 absolvoval Lesnickou fakultu ČVUT Praha. Jeho prvním rekultivačním projektem byl v roce 1956 Důl Karolina. Čtyřicet let pracoval ve společnosti Severočeské doly a. s. Poté založil vlastní organizaci. Spolupracuje s vysokými školami a vědeckými pracovišti. Je autorem zhruba 500 odborných prací a publikací. Proměny Severozápadu napsal společně s předsedkyní ČSÚ Ivou Ritschelovou a bývalou předsedkyní Technologické agentury ČR Rut Bízkovou.

Celé území Mostecké pánve se postupně stává společně s Krušnými horami a Českým středohořím rekreační oblastí nadregionálního a mezinárodního významu.

Ano, a mimo jiné při tom využíváme statistiku životního prostředí. Krajskou i celostátní. Vyvrcholením této úzké a plodné spolupráce bylo vydání publikace Proměny Severozápadu ve spoluautorství s profesorkou Ivou Ritschelovou, předsedkyní ČSÚ. Stoleté prognózy ale nikdo nedělá. A tak si musíme vypomáhat sami. Stabilnější je vývoj fyzických částí krajiny. Problematictější to je s prognózami sociálních struktur. A tak se snažíme předvídat i selským rozumem.

Daří se České republice v porovnání s jinými státy rekultivovat přírodní terén zasažený těžbou?

Česká rekultivační škola má vysokou úroveň a v odborném světě se o ní ví. Generel rekultivací se stal vzorem pro mnohé jiné státy. V posledních dvaceti letech jsem vystavoval svůj fotodokumentační soubor i 45krát. Nejen v České republice, ale několikrát v Německu, Rakousku, Holandsku a v budově bruselského Evropského parlamentu. Nemohu opomenout loňskou výstavu na Pražském hradu.

Zajímavým příkladem je ale i vaše rekultivační škola v Číně.

Souhlasím. Tamní „průzkumníci“ byli vysláni do USA, Anglie, Německa a do Československa, aby poznali, kdo jak rekultivaci dělá. Zakončili to tím, že se rozhodli pro naši rekultivaci. A pozvali mě jako experta. Připravili měsíční postgraduální kurz pro 80 frekventantů. Celkem 14 dní jsem s nimi jezdil po několika uhelných revírech. Kurz jsme zakončili jednodenní přednáškou pro profesorský sbor Čínské hornické univerzity v Xuzhou. Vypracoval jsem jim skripta, která vyšla v čínštině.

Nepřemýšlel jste někdy o tom, že byste mohl žít na místě, které je nezasazené těžbou a kde není třeba rekultivací?

Nikdy mě to ani nenapadlo. Mým domovem je celá Mostecká pánev. Jsem šťastný, že jsem mohl přiložit ruce k dílu rekultivační obnovy tohoto kraje.

Jaké jsou vaše další profesní plány?

Jsem v létech, kdy bych měl bilancovat a předat co nejvíce ze svých materiálů a zkušeností dalším rekultivačním generacím. Výstavy stále běží, poslední je v Kadani. Jsou zájmy i ze zahraničí. Dlouhodobě externě spolupracuji s ústeckou Univerzitou J. E. Purkyně. Jsem zván na akce ostravské Vysoké školy báňské a do Lednice na Zahradnickou fakultu Mendelovy univerzity. V Mostě a Litvínově přednáším na univerzitách třetího věku a ve školách v Mostě vyprávím, jak se dříve žilo. Mohl bych se pochlubit i stálou výzdobou ve věži mosteckého přesunutého kostela, národní památky. Svoji odbornou knihovnu předávám do Oblastního muzea v Mostě a rozsáhlý fotoarchiv postupně do fotobanky ČTK.

Vy asi nejste typ člověka, který si umí vychutnat poklidný život v penzi, že? Co vás žene kupředu?

Když o tom uvažuji, tak je to životní předsevzetí udělat všechno pro obnovu Mostecké pánve. Za těch 60 let jsem nasbíral mnoho zkušeností, takže je snad naprosto logické, že bych je chtěl co nejvíce využít a předat následovníkům. ■

Krajské volby v ČR. Účast: 34,6 %. Zvoleno: 675 zastupitelů

V letošních krajských volbách zvítězilo v devíti krajích ČR hnutí ANO 2011. Ve dvou krajských zastupitelstvech výrazně uspěla ČSSD. Nejvíce hlasů v Libereckém kraji získali SLK, ve Zlínském zase KDU-ČSL.

Petra Báčová, tisková mluvčí ČSÚ

Volební účast v krajských volbách, které se konaly 7. a 8. října 2016, byla 34,6 %, což bylo méně než v roce 2012. „Nejrychleji byly hlasy sečteny v Čečovicích na Domažlicku, kde však k volebním urnám přišli jen tři voliči,“ řekla předsedkyně Českého statistického úřadu a dodala, že nejpozději

byly výsledky k dispozici za Bernartice na Benešovsku, a to v sobotu 8. října až ve 22:25 hodin.

Voliči vybrali v krajských volbách celkem 675 zastupitelů z 11 803 kandidátů. Ve Středočeském kraji ve volbách zvítězilo ANO se 16 mandáty. V Jihočeském kraji vyhrála ČSSD se ziskem 15 mandátů. V Plzeňském kraji uspělo ANO, které získalo 11 mandátů. V Karlovarském kraji stejně jako v Ústeckém získalo nejvíce hlasů ANO (13, resp. 20 mandátů). V Libereckém kraji se umístilo jako první politické hnutí Starostové pro Liberecký kraj (18 mandátů). V krajích Královéhradeckém a Pardubickém vyhrálo ANO (13, resp. 12 mandátů). Voliči v Kraji Vysočina dali přednost ČSSD (11 mandátů), v krajích Jihomoravském a Olomouckém zase upřednostnili ANO

KDO ZÍSKAL PŘEDNOSTNÍ HLASY?

Voliči mohli v krajském hlasování udělovat i přednostní hlasy. Nejvíce jich získali dva kandidáti KDU-ČSL, a to Jiří Čunek (14 468) ve Zlínském kraji a Stanislav Juránek (14 269) v Jihomoravském kraji. Třetí nejvyšší počet přednostních hlasů obdržela Dana Drábová za hnutí Starostové a nezávislí (11 592) ve Středočeském kraji.

(11, resp. 16 mandátů). Ve Zlínském kraji nejvíce, 12 mandátů, obdržela KDU-ČSL. V Moravskoslezském kraji zvítězilo ANO s 22 mandáty. Více informací o volbách najdete na internetové stránce ČSÚ www.volby.cz.

VÍCE NEŽ PĚTINU KŘESEL V ZASTUPITELSTVECH OBSADÍ ŽENY

Do 20,3 % křesel v krajských zastupitelstvech usednou ženy. Průměrný věk zvolených zastupitelů je 50 let. Nejstarším zvoleným zastupitelem je 73letý Jan Kůrka z Plzně, nejmladším pak 21letá Tereza Hythová z Krupky.

Prvního kola senátních voleb se zúčastnilo 33,5 %, druhého 15,4 % voličů

Občané České republiky vybrali v říjnových senátních volbách z 233 kandidátů 27 senátorů, z toho 6 žen.

Prvního kola senátních voleb, které se uskutečnilo stejně jako krajské volby 7. a 8. října, se zúčastnilo 33,5 % voličů (nejvíce v senátním obvodu Brno-město, nejméně v senátním obvodu Most). V prvním kole nezískal žádný z kandidátů více než 50 % hlasů, a proto se ve všech 27 volebních obvodech konalo 14. a 15. října druhé kolo.

„Z celkem 54 kandidátů bylo ve druhém kole zvoleno 27 senátorů, z toho 6 žen. Průměrný věk nově zvolených senátorů je 57 let,“ uvedla Iva Ritschelová, předsedkyně ČSÚ. Nejvyšší volební účast byla v senátním obvodu Praha 6, nejnižší ve volebním obvodu Most. Absolutně nejvyšší počet hlasů (16 579, resp. 80,19 %) získal Michael Canov ve volebním obvodu Liberec. Nejméně (6 058, resp. 51,81 %) Zdeněk Nytra ve volebním obvodu Ostrava-město. Nejstaršími zvolenými senátory jsou 68letí Jaroslav Doubrava ve volebním obvodu Ústí nad Labem a Jiří Růžička ve volebním ob-

vodu Praha 6. Naopak nejmladším je 44letý Jiří Dušek ve volebním obvodu Brno-město. Senátní mandát obhájilo 10 kandidátů. Podrobnější výsledky najdete na www.volby.cz.

„V letošním roce odstartoval dlouhý volební maraton, který skončí až v roce 2027. Volby do krajských zastupitelstev a třetiny Senátu jsou za námi. Vyžadovaly ohromné nasazení všech našich spolupracovníků. Jsem ráda, že zpracování výsledků zvládli bez problémů, ostatně jako vždy,“ poděkovala předsedkyně Iva Ritschelová svým zaměstnancům.

STATISTIKA

STATISTICS
AND ECONOMY
JOURNAL

VOL. 96 (3) 2016

CZECH
STATISTICAL
OFFICE

Odborný časopis ČSÚ zařazený
v mezinárodní citační databázi odborné
recenzované literatury **Scopus**, dále
**Web of Science Emerging
Sources Citation Index (ESCI** of
Thomson Reuters) a v dalších.
Vychází 4x ročně pouze anglicky.
V době vydání tištěné verze je
kompletně zveřejňován i na
internetu.

3

**STANISLAVA HRONOVÁ,
RICHARD HINDLS, LUBOŠ
MAREK (VŠE, PRAHA)**

REFLECTION OF THE ECONOMIC CRISIS IN
THE CONSUMER AND ENTREPRENEURS
SUBSECTORS

**GIOVANNA D'ANGIOLINI,
PIERINA DE SALVO, ANDREA
PASSACANTILLI (ISTAT, ŘÍM)**

ISTAT'S NEW STRATEGY AND TOOLS FOR
ENHANCING STATISTICAL UTILIZATION OF THE
AVAILABLE ADMINISTRATIVE DATABASES

**HANS VIGGO SÆBØ
(STATISTICS NORWAY, OSLO)**

QUALITY WORK IN STATISTICS -
FROM Q2001 TO 2016

czso.cz/statistika_journal

372 Kč/ROČNÍ PŘEDPLATNÉ

**INDIKÁTORY:
SRPEN 2016**

PRŮMYSL

+7,7 %

Průmyslová produkce v srpnu 2016 po očištění od vlivu počtu pracovních dnů meziročně vzrostla o 7,7 %, bez očištění byla vyšší o 13,1 %. Po vyloučení sezónních vlivů byla produkce meziměsíčně vyšší o 12,1 %.

MALOOBCHOD

+5,6 %

V maloobchodě (NACE 47) se tržby po očištění od kalendářních vlivů meziročně zvýšily o 5,6 %, bez očištění o 8,0 %. Tržby vzrostly za prodej nepotravinářského zboží, pohonných hmot i potravin.

STAVEBNICTVÍ

-8,4 %

Stavební produkce se v srpnu 2016 po očištění od vlivu pracovních dnů meziročně snížila o 8,4 %. Bez očištění klesla o 5,9 %.

SLUŽBY

+0,1 %

Po očištění od kalendářních vlivů tržby za služby reálně meziročně stagnovaly, bez očištění vzrostly o 3,2 %. V srpnu 2016 bylo o dva pracovní dny více než ve stejném období předchozího roku.

CESTOVNÍ RUCH

+5,2 %

Do hotelů na území ČR přijelo v srpnu meziročně o 5,2 % více hostů. Počet jejich přenocování se meziročně zvýšil o 2,9 %.

Stavebnictví v regionech ČR

Nejvyšší počet i orientační hodnota vydaných stavebních povolení je dlouhodobě ve Středočeském kraji, a to hlavně kvůli nové výstavbě bytových budov.

Petra Cuřínová, vedoucí oddělení statistiky stavebnictví a bytové výstavby

Na druhém místě, co se týká výše orientační hodnoty stavebních povolení, je Praha. Zde se kromě do bytových budov výrazně investuje také do staveb nebytových budov. Relativně vysoký podíl výstavby nebytových budov je dále v krajích Jihomoravském a Moravskoslezském.

Nejvíce peněz z celkového objemu na ochranu životního prostředí se použije v Ústeckém kraji, kde je také vysoký podíl investic do ostatních staveb (zejména dopravní infrastruktury). Nejmeně finančních prostředků se vydává na stavby všech kategorií v krajích Karlovarském, Libereckém a Pardubickém, což do určité míry souvisí také s jejich menší rozlohou.

Stavební společnosti provedly v letech 2005 až 2015 stavební práce v hodnotě 5 155 mld. Kč, z toho více než polovina (59 %) připadala na větší stavební firmy s více než 20 zaměstnanci. Většina stavebních prací byla provedena na nové výstavbě, rekonstrukcích a modernizacích. Přibližně čtvrtina prací při-

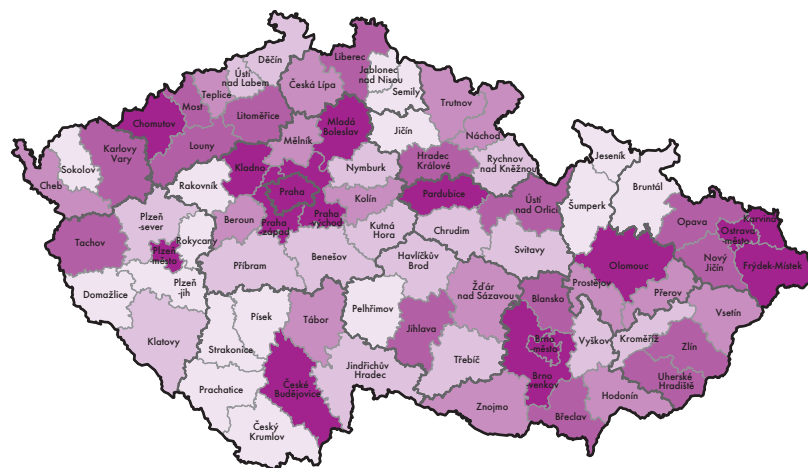
padla na opravy a údržbu. Podíl prací provedených v zahraničí byl zanedbatelný, ale najdou se i firmy, kde práce v cizině tvoří významnou součást jejich celkového obrátu.

Vzhledem k tomu, že stavebnictví je na rozdíl od průmyslu pevně spjato s místem výsledné produkce (tedy výstavby), je zajímavé porovnat stavební práce v jednotlivých regionech. ČSÚ má informace pouze za podniky s 20 a více zaměstnanci.

Z hlediska objemu stavebních prací realizovaných za celé sledované období, a to ve výši 3 024 mld. Kč, se nejvíce prostavělo v Praze (22 %), s větším odstupem pak následují kraje Jihomoravský (11 %), Moravskoslezský (11 %), Středočeský (10 %) a Ústecký (8 %). Na opačném konci řady se nacházejí kraje Pardubický, Karlovarský a Liberecký, které jsou ovšem menší svou rozlohou.

Stavební práce lze porovnávat nejen podle místa stavby, ale také podle sídla stavebního podniku, který zakázku fakturuje jako hlavní dodavatel odběra-

Orientační hodnota stavebních povolení podle okresů v letech 2005 až 2015 (v mil. Kč)

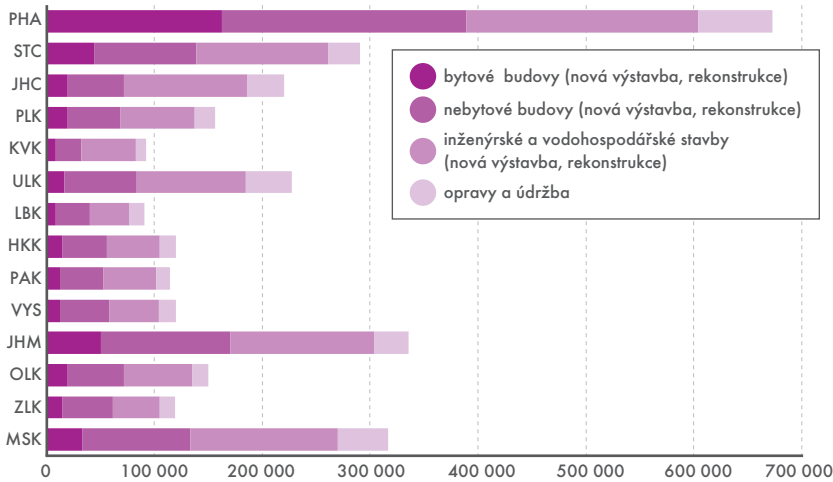

9 605–21 794 21 795–28 789 28 790–33 377 33 378–47 917 47 918–400 852

Zdroj: ČSÚ

Stavební práce podle místa stavby a typu výstavby¹⁾ v krajích ČR v letech 2005 až 2015 (v mil. Kč, v běžných cenách)

¹⁾ Pozn.: Firmy s 20 a více zaměstnanci.

Zdroj: ČSÚ

teli. Z tabulky lze zjistit, kolik stavební společnosti se sídlem ve vybraném kraji postavily v ostatních regionech. Všechny firmy staví nejvíce v kraji svého sídla a často také směřují své stavební aktivity do sousedních regionů. To je vidět zejména na firmách se sídlem v Olomouckém kraji, které značnou část svých stavebních prací provedly na území Moravskoslezského kraje, kde také hodně staví firmy z krajů Zlínského a Jihomoravského.

V Jihomoravském kraji pracují společnosti se sídly v krajích Vysočina a Zlínském. Naopak společnosti z Karlovarského kraje na východ republiky za

prací vůbec necestují. Nejvíce stavebních příležitostí je v Praze, proto sem za prací přicházejí také stavební společnosti ze všech částí republiky.

Pro veřejné zadavatele bylo v České republice v období let 2005 až 2015 celkem realizováno 1 256 mld. Kč, což je 42 % z celkového objemu vynaložených prostředků. Nejvyšší podíl byl vynaložen v roce 2009, což souvisí s rozsáhlou výstavbou dopravní infrastruktury, nejnížší pak v roce 2013. Podíl prací pro veřejné zadavatele se v jednotlivých krajích pohybuje v dlouhodobém součtu od 37 % (ve Středočeském kraji) do 54 % (v kraji Karlovarském).

Stavební práce podle místa stavby a sídla firmy¹⁾ v krajích ČR v letech 2005 až 2015 (v %, sídlo firmy = 100 %)

Místo stavby	Sídlo firmy													
	PHA	STC	JHC	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
PHA	44	22	8	8	6	10	17	11	8	18	8	10	7	3
STC	9	52	5	7	2	7	10	10	8	7	5	6	6	4
JHC	7	1	66	4	1	2	1	1	1	4	2	0	2	0
PLK	4	8	5	67	3	2	0	1	1	1	3	1	2	1
KVK	4	1	1	4	83	5	2	0	0	1	1	0	1	0
ULK	7	3	2	3	2	64	10	2	2	1	2	1	1	1
LBK	3	2	0	2	0	3	54	5	3	1	1	1	1	1
HKK	4	2	0	1	2	1	2	58	12	1	1	1	2	1
PAK	3	2	1	1	0	1	1	7	53	3	3	2	3	1
VYS	2	1	3	1	0	1	0	1	4	51	4	1	2	0
JHM	4	2	3	1	1	3	0	1	3	9	50	5	10	2
OLK	2	0	1	1	0	0	0	1	2	2	8	54	6	5
ZLK	2	1	1	1	0	0	1	1	1	1	3	4	49	2
MSK	6	2	2	1	0	1	2	1	3	1	9	12	11	80

¹⁾ Pozn.: Firmy s 20 a více zaměstnanci.

Zdroj: ČSÚ

KONJUNKTURÁLNÍ PRŮZKUM V ČR: ZÁŘÍ 2016

+0,3 bodu

Souhrnný indikátor důvěry (indikátor ekonomického sentimentu), vyjádřený v bazickém indexu, se v září meziměsíčně mírně zvýšil o 0,3 bodu na hodnotu 97,1. Mezi podnikateli se důvěra nepatrně snížila o 0,1 bodu na hodnotu 95,2 a mezi spotřebiteli se zvýšila o 2,1 bodu na hodnotu 106,4. V meziročním srovnání je souhrnný indikátor důvěry vyšší.

PRŮMYSL

-0,7 bodu

V září se bazický index indikátoru důvěry oproti srpnu mírně snížil o 0,7 bodu na hodnotu 97,1 a v meziročním srovnání je také vyšší.

STAVEBNICTVÍ

-5,1 bodu

V odvětví stavebnictví se důvěra podnikatelů meziměsíčně snížila o 5,1 bodu na hodnotu 72,5. V meziročním srovnání je indikátor důvěry ve stavebnictví také na nižší úrovni.

OBCHOD

-1,2 bodu

Bazický index indikátoru důvěry v obchodě se v České republice v září snížil o 1,2 bodu na hodnotu 97,3. Oproti září 2015 je důvěra v obchodě také nižší.

SLUŽBY

+1,2 bodu

Ve vybraných odvětvích služeb (včetně bankovního sektoru) se důvěra podnikatelů oproti srpnu zvýšila o 1,2 bodu na hodnotu 95,6 a v porovnání s minulým rokem je také vyšší.

18**Výstavba bytů se z Prahy přesunula do regionů**

V letošním roce se výkon stavebnictví opět zhoršil.

20**Plocha nových nebytových budov by pokryla 190 Strahovských stadionů**

Mezi nebytové budovy se nepočítají jen výrobní haly.

22**Staví se i na horách**

Bytová výstavba se nekoncentrovala pouze k ekonomickým centřům.

24**Stavební konjunktura v nedohlednu?**

Josef Vlášek se zamýšlí, co by pomohlo oživit stavebnictví.

STAVEBNICTVÍ

Výstavba bytů se z Prahy přesunula do regionů

Po pěti letech poklesu se stavební produkce k opětovnému růstu vrátila v letech 2014 a 2015. V letošním roce se výkon stavebnictví opět zhoršil. Pro další vývoj bude klíčová aktivita soukromých investorů a také legislativa.

Petra Cuřínová, vedoucí oddělení statistiky stavebnictví a bytové výstavby

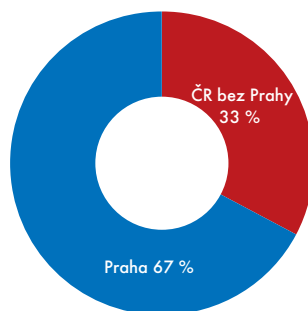
Hlavním tahounem stavebnictví bylo v uplynulých dvou letech inženýrské stavitelství, kterému pomohly zejména veřejné zakázky a dočerpávání evropských fondů. Ve srovnání s konjunkturním rokem 2008 však byla v minulém roce i tak stavební produkce o 15 % nižší.

Od ledna do července letošního roku došlo v inženýrském stavebnictví k výraznému poklesu – meziročně o 15,0 %. Také pozemní stavitelství zaznamenalo nižší výkon, pokleslo o 9,3 %. Pro další vývoj stavebnictví bude klíčová aktivita soukromých investorů a v neposlední řadě také legislativa, například zákon o zadávání veřejných zakázek nebo EIA (posuzování vlivů staveb na životní prostředí). Stavebnictví také stále chybí velké stavby.

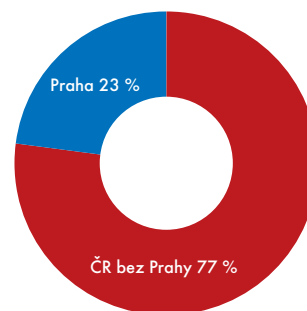
Od roku 2010 klesala orientační hodnota vydaných stavebních povolení nepřetržitě pět let. Teprve v minulém roce nastal obrat, když očekávaná hodnota meziročně vzrostla o 2,0 %. Tento trend pokračuje také letos, za leden až čer-

Počet bytů zahájených v bytových domech

Leden až červenec 2015

Leden až červenec 2016

Zdroj: ČSÚ

venec byl zaznamenán růst orientační hodnoty stavebních povolení o 17,4 %. V minulých letech byla lepší situace v oblasti změn dokončených staveb, aktuálně oživuje také nová výstavba.

Pozemní stavitelství, tj. výstavba budov, zažilo největší propad v roce 2013. V roce 2014 oživilo povolování budov bytových a v minulém roce také budov nebytových. Aktuálně za leden až červenec 2016 byl v oblasti pozemního sta-

vitelství zaznamenán meziroční nárůst orientační hodnoty stavebních povolení o 22,1 %.

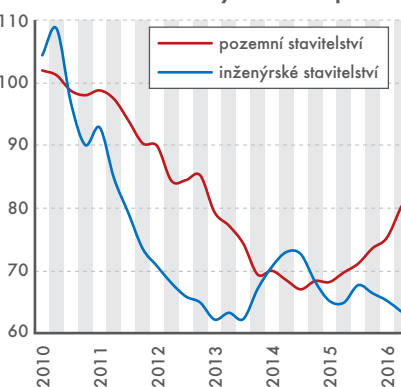
Zatímco povolování nebytových budov je na vzestupu, bytová výstavba spíše upadá. Inženýrské stavitelství zaznamenalo dno orientační hodnoty stavebních povolení v roce 2012, velké objemy byly povolovány na přelomu let 2013 a 2014, v minulém roce byla aktivita v této oblasti nízká, což po-

Trend nových stavebních zakázek

Trend indexu stavební produkce

Trend orientační hodnoty stavebních povolení

Trend nových stavebních zakázek

Zdroj: ČSÚ

kračuje také letos (meziroční růst je ovlivněn velkou stavbou, kde převažují technologie).

Po dvouletém růstu počty zahajovaných bytů letos zaznamenávají zatím meziroční pokles (-5,1 %), a to zejména v bytových domech (-35,7 %). Výstavba bytů se přesouvá do regionů. V Praze, kde převažují byty v bytových domech, je situace kritická. Počet zahájených bytů v bytových domech zde letos v prvních sedmi měsících klesl o 78 %. V ostatních krajích je situace různá, ovšem jako celek roste ČR bez Prahy v oblasti zahájených bytů v bytových domech o 51 %. Jedná se především o kraje Plzeňský a Středočeský. Kromě Prahy zažívá značný pokles také kraj Olomoucký. Naopak počet zahájených bytů v rodinných domech letos zatím roste (meziročně o 14,3 %), a to ve všech krajích s výjimkou Prahy, která ovšem v kategorii rodinných domů tvoří na celku pouze 3 %.

Kategorie dokončených bytů zatím těžší z vysokého zahajování v minulých dvou letech a aktuálně za prvních sedm měsíců tohoto roku roste (+5,3 %).

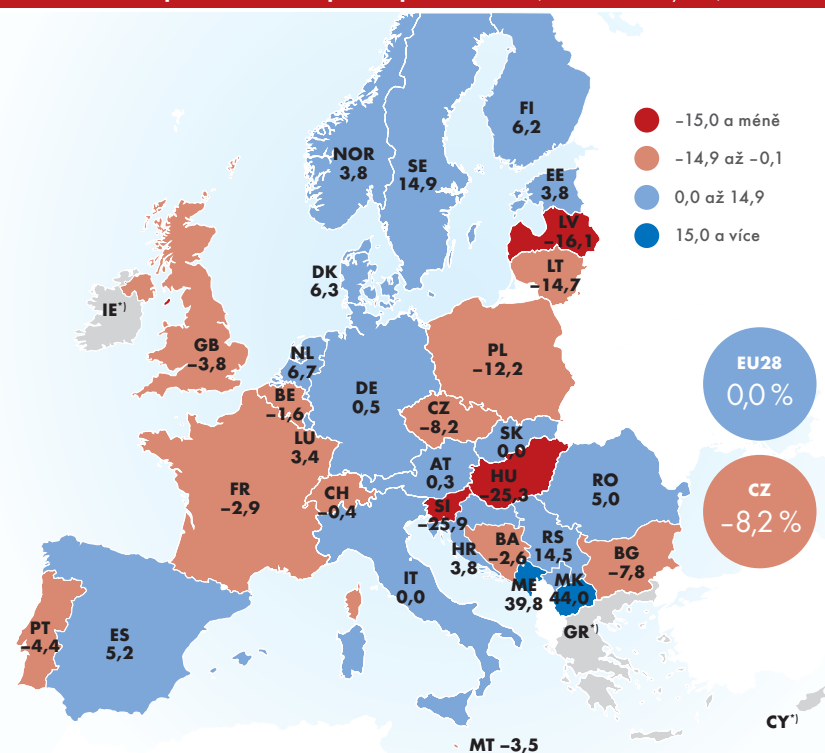
Výše uvedeným stavebním povolením odpovídají (co se týká trendu) také nově uzavřené stavební zakázky, které jsou ovšem zčásti ovlivněny okruhem sledovaných firem (50 a více zaměstnanců). Na rozdíl od menších společností a živnostníků mají výrazně vyšší podíl na inženýrském stavitelství.

Hodnota nově uzavřených zakázek v posledních třech letech rostla. Zpočátku to bylo především díky inženýrským stavbám, později spíše zásluhou

INDEX STAVEBNÍ PRODUKCE

V novodobé historii je základním ukazatelem konjunkturální statistiky stavebnictví index stavební produkce (ISP). Při jeho výpočtu se vychází z vývoje stavebních prací přeceněných do stálých cen. ZSV (základní stavební výroba) jsou stavební práce provedené vlastními zaměstnanci podniku. Využití tohoto ukazatele odstranilo problém započítávání subdodávek (očištění od duplicit). Index je primárně počítán jako měsíční bazický index, v současné době k průměrnému měsíci roku 2010. Je publikován za celou populaci podniků s převažující stavební činností.

Index stavební produkce v Evropě v 1. pololetí 2016 (meziroční změny v %)

¹⁾ Pozn.: Údaje nejsou k dispozici.

Zdroj: Eurostat

pozemního stavitelství. Letos byl zatím v 1. pololetí zaznamenán meziroční pokles, ale základna minulého roku je relativně vysoko. Vývoj v oblasti pozemních staveb pak dává jistou naději na zlepšení.

Objem nových zakázek na pozemním stavitelství byl na vrcholu v letech konjunktury. Menší vrchol pak přišel v bazickém roce 2010, nejnižší objem byl zaznamenán v roce 2013. Od té doby nové zakázky v pozemním stavitelství meziročně rostly zejména v důsledku soukromých zakázek. Aktuálně v 1. pololetí 2016 se jedná o meziroční nárůst o 14,1 %.

Naopak nové zakázky na inženýrském stavitelství zaznamenaly na přelomu let 2012 a 2013 své dno. Na vrcholu byly v roce 2014. Aktuálně v 1. pololetí 2016 poklesly zakázky na inženýrské stavby o 16,7 %. Většina z nich je veřejných, proto na ně více dopadá nepravidelné čerpání evropských prostředků.

Váha stavebnictví ČR na celkovém indexu stavební produkce v EU činí 1,4 %. Největší podíl tvoří silná pětka (Francie, Velká Británie, Německo, Španělsko a Itálie), ostatní státy pak následují s větším odstupem. Pozemní stavitelství má na celkovém indexu stavební

produkce EU28 váhu 78 %, inženýrské se podílí 22 %. Podíl pozemních staveb nad průměrem EU mají Finsko, Dánsko, Švédsko a Lucembursko. Naopak větší váhu inženýrského stavitelství mají Polsko, Maďarsko, Portugalsko, Chorvatsko a také ČR (zhruba třetina na ISP).

Výkon českého stavebnictví byl v roce 2015 (měřeno meziroční změnou ISP) výrazně nad průměrem EU (+7,2 % proti +0,8 %), v Německu a Rakousku byl v roce 2015 zaznamenán pokles, Slovensko výrazně rostlo a v Polsku byla spíše stagnace. Stejně jako v ČR bylo také v EU i většině ostatních okolních států v lepší kondici inženýrské stavitelství. Slovensko dokonce zaznamenalo růst o 53,5 %, pouze v Polsku a Rakousku tomu bylo naopak.

Aktuálně za 1. pololetí 2016 stavební produkce v Evropě stagnuje. S ohledem na vysokou základnu z minulého roku je to spíše v důsledku vývoje v inženýrském stavitelství. Meziroční pokles ČR nepatří k těm největším, horší situace je například v Polsku nebo Maďarsku. Slovensko drží pozemní stavitelství, inženýrské stavitelství zde silně klesá. V Německu a Rakousku byly zaznamenány stagnace v obou kategoriích. ■

Plocha nových nebytových budov by pokryla 190 Strahovských stadionů

V posledních deseti letech se v ČR postavilo tolik nebytových budov, že by svou podlahovou plochou pokryly zhruba 190 Strahovských stadionů. Jelikož se mezi nebytové budovy nepočítají jen výrobní haly či multifunkční centra, stojí za to rozepsat se o nich detailněji.

Silvie Lukavcová, oddělení statistiky stavebnictví a bytové výstavby

Statistiku nebytových budov sleduje ČSÚ od roku 2006. Za uplynulých deset let bylo v ČR dokončeno 13,5 tis. nových staveb, jejichž podlahová plocha čítá celkem 12 mil. m². Investiční náklady na jejich výstavbu dosáhly 221 mld. Kč.

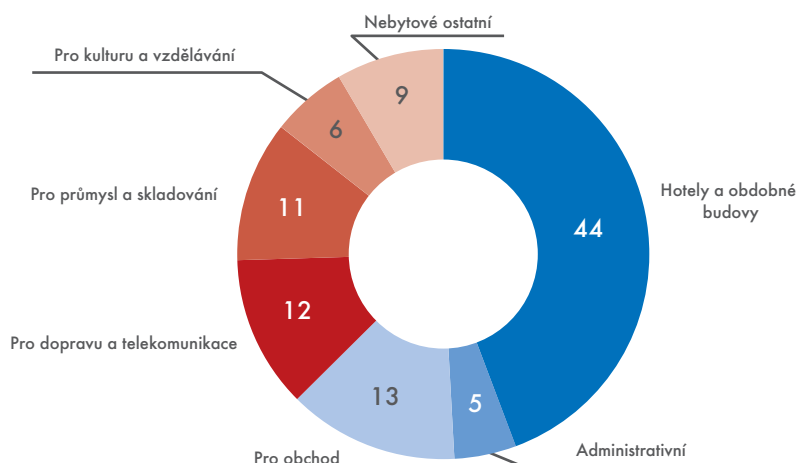
Počet dokončených nebytových budov raketově vzrostl v roce 2007, pak mírně poklesl a nakonec se ustálil na hladině kolem 1 350 ročně.

Vývoj investičních nákladů i rozloha podlahové plochy nebytových budov naopak značně kolísaly, což souvisí s faktem, že do nebytových budov se započítávají například i chatky a garáže.

Propastné rozdíly v nákladech a podlahové ploše

I když nejvíce nebytových budov se dokončilo v kategorii Hotely a obdobné budovy (6 tis.), velikost podlahové plochy ani investiční náklady na jejich výstavbu nebyly zdaleka největší. Je to tím, že do této kategorie patří také malé chaty, které početně převládají. Celkově se proinvestovalo 16,5 mil. Kč. Podlahová plocha těchto budov je 898 tis. m². V průměru se náklady na jednu budovu pohybovaly kolem 3 mil. Podlahová plocha jedné budovy byla 150 m². Tyto budovy jsou nejčastěji zděné, bez připojení na plyn, vytápěné vlastním kotlem. V průměru mají do dvou podlaží a podíl budov řadících se do energetické třídy nároč-

Podíl počtu nebytových budov podle kategorií (v %)

Zdroj: ČSÚ

nosti budov A nebo B se v posledních letech ustálil na 16 %.

Nejvíce se proinvestovalo do administrativních budov

Za uplynulé desetileté období bylo dokončeno 668 administrativních budov, což je nejméně ze všech kategorií. Jejich celková podlahová plocha však patří k největším. Investiční náklady vynaložené na jejich stavbu dosáhly téměř 51,5 mld. Kč, což je nejvíce ze všech kategorií. Tomu také odpovídají průměrné náklady vynaložené na jednu budovu, které se v průběhu let 2006 až 2015 pohybovaly od 47,3 mil. Kč v roce 2013 do 122,5 mil. Kč v roce 2008. Průměrná podlahová plocha jedné budovy

byla za celé sledované období 3 tis. m². Administrativní budovy byly nejvyšší ze všech staveb. V průměru měly více než tři podlaží. Zvýšil se také podíl energeticky úsporných administrativních budov – v kategorii A nebo B byla vloni dokončena více než polovina těchto budov. Při výstavbě se nejčastěji použila zděná nosná konstrukce nebo kombinace materiálů. Z poloviny byly připojené na plyn. Většinou jsou vytápěné vlastním kotlem.

Druhou nejčetnější kategorií, co se týče počtu dokončených budov, jsou Budovy pro obchod. Od roku 2006 jich bylo dokončeno 1 834 v celkové hodnotě 51,5 mld. Kč investičních nákladů. Tyto budovy měly 3,1 mil m² podlahové plochy. Stavěly se poměrně krátkou

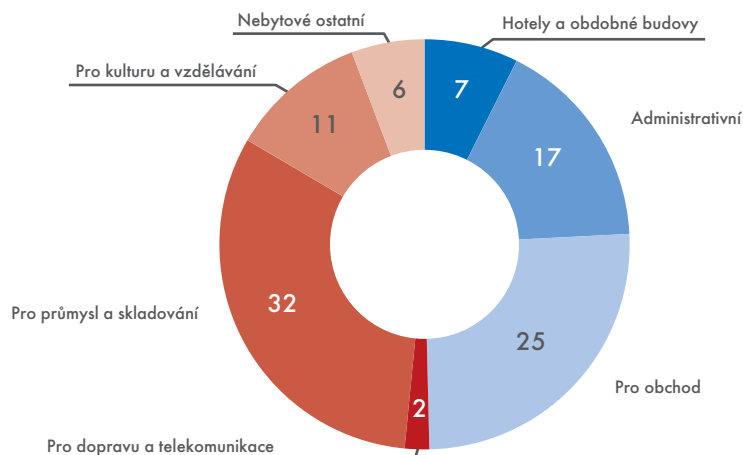
dobu – zhruba tři roky – a jejich výška dosahuje většinou jednoho nebo dvou podlaží. I v této kategorii byla nejčastěji použita zděná nosná konstrukce a připojení na plyn je zhruba 50%. Zastoupení energeticky úspornějších budov skupiny A nebo B bylo v roce 2015 již 35 %.

Nejdéle se stavěly budovy pro dopravu a telekomunikace

I když se v uplynulých deseti letech dokončilo 1 635 budov pro dopravu a telekomunikace, celkové investiční náklady na jejich výstavbu byly jen 3,8 mld. Kč. Podlahová plocha těchto nebytových budov nepřekročila 235 tis. m², což je výrazně nejméně ze všech kategorií. Průměrně se do jedné budovy proinvestovalo v rozmezí 0,3 mil. Kč až 5,7 mil. Kč. Průměrná podlahová plocha za celé období byla 143 m². To opět potvrzuje různorodost a rozmanitost nebytových budov. Doba výstavby byla u budov pro dopravu a telekomunikace nejdelší ze všech. Jedna budova se stavěla v průměru téměř 10 let. Převážná většina staveb měla zděnou nosnou konstrukci, často byly bez vytápění, kanalizace a připojení na plyn.

Další ze sledovaných kategorií jsou Budovy pro průmysl a skladování. V průběhu let 2006–2015 jich bylo dokončeno 1 509 a vynaložené investiční náklady dosáhly více než 45 mld. Kč. Tyto budovy měly největší podlahovou plochu ze všech sledovaných katego-

Podíly nebytových budov podle podlahové plochy z pohledu jednotlivých kategorií (v %)

Zdroj: ČSÚ

rií, celkově 3,9 mil. m², což je v průměru 2 560 m² na jednu dokončenou budovu. Jak již charakter budov napovídá, klasická zděná konstrukce u tohoto typu budov není tak dominantní, jako je v jiných kategoriích. Hodně se při je-

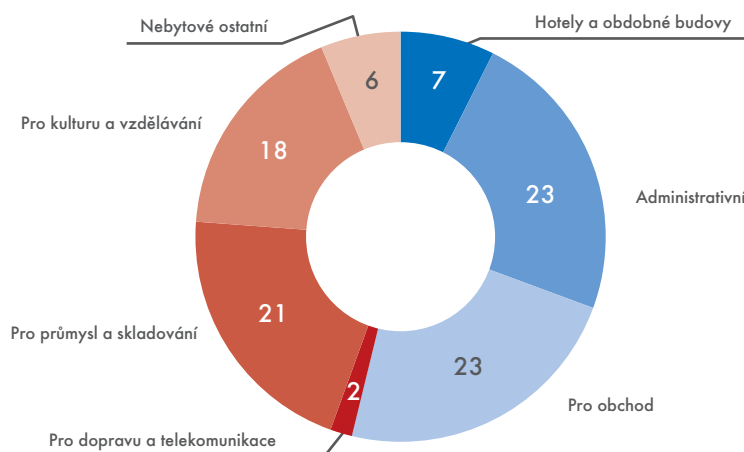
Ač jsou Budovy pro společenské a kulturní účely, výzkum, vzdělání a zdravotnictví velice obsáhlou skupinou, za uplynulé desetiletí bylo dokončeno 813 budov, což je druhý nejnižší počet. Vynaloženo na ně bylo téměř

Počet dokončených nebytových budov raketově vzrostl v roce 2007, pak mírně poklesl a nakonec se ustálil na hladině kolem 1 350 ročně.

jich stavbě používala montovaná konstrukce a kombinace materiálů. Část budov byla dokončena bez kanalizace, vytápění a připojení na plyn. Přesto se i v této kategorii dokončily budovy spadající do třídy A energetické náročnosti budov. Stále však jde pouze o jednotky.

40 mld. Kč a podlahovou plochu měly 1,3 mil. m². Doba výstavby jedné takové budovy byla kolem tří let, přičemž stavby měly v průměru dvě podlaží. Nejčastěji se při jejich výstavbě používala zděná nosná konstrukce. Vytápění bylo nejčastěji řešeno umístěním kotle, na plyn byla napojena polovina z budov. V roce 2015 se zvýšil podíl energeticky úsporných budov třídy A nebo B, a to na dvě pětiny.

Podíly nebytových budov podle hodnoty z pohledu jednotlivých kategorií (v %)

Zdroj: ČSÚ

KAPLIČKY A VĚZNICE SE TAKÉ POČÍTÁJÍ

Hodnocení kategorie Budovy nebytové ostatní je složitější, protože sem například patří budovy pro zemědělství a zemědělskou produkci, věznice, kostely, kapličky, ale i multifunkční budovy. Za uplynulé desetiletí jich bylo dokončeno 1 157 a proinvestovalo se na nich 14 mld. Kč. Jejich podlahová plocha však byla druhá nejmenší, a to necelých 700 tis. m².

Staví se i na horách

Bytová výstavba se v letech 2000 až 2015 nekoncentrovala pouze k ekonomickým centrům. Byty byly dokončovány také v horských či rekreačních oblastech.

Irena Kovárnová, oddělení informačních služeb a správy registrů KS ČSÚ v Českých Budějovicích

V těchto oblastech s relativně řídkým osídlením šlo častěji o byty k rekreaci. Příkladem takových obcí jsou Říčky v Orlických horách s nejvyšší intenzitou dokončených bytů za uplynulých šest let. V přepočtu na 1 tis. obyvatel zde bylo každoročně dokončeno 92 bytů, v Ostružně v okrese Jeseník 69 bytů a v šumavské Kvildě 39 bytů.

V menším počtu jsou zastoupeny také obce z rekreačních a relaxačních zón, kam se do nových bytů stěhují obyvatelé natrvalo. Jejich příkladem z první dvacítky obcí s nejvyšší intenzitou dokončených bytů jsou Loučná pod Klínovcem v okrese Chomutov (54 bytů na 1 tis. obyvatel), Boží Dar v okrese Karlovy Vary (42 bytů na 1 tis. obyvatel) a Skryje v okrese Brno-venkov (41 bytů na 1 tis. obyvatel).

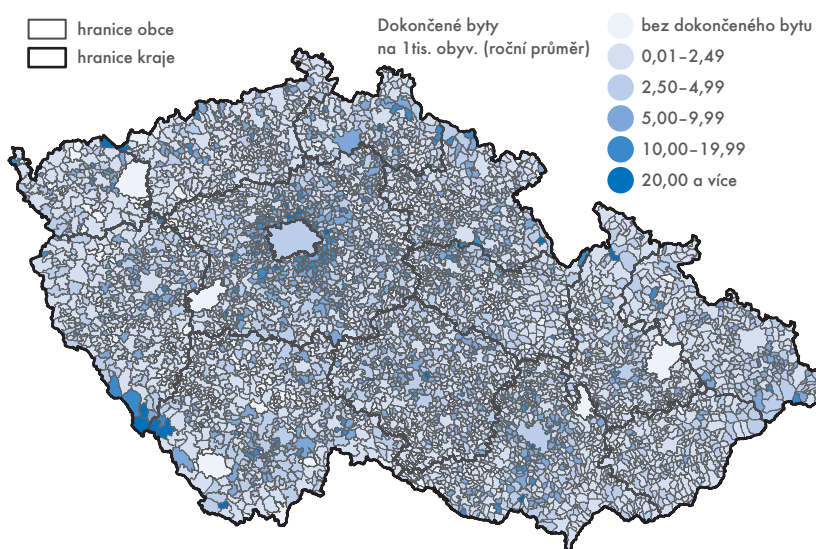
Oživení ekonomiky v roce 2014 přineslo i rozvoj bytové výstavby

Po roce 2013, kdy byla celostátně zahájena výstavba nejmenšího počtu bytů od roku 2000, se počty zahájených bytů začaly zvyšovat. S ročním posunem totéž platí pro dokončené byty. Jejich počet dosáhl v celostátním měřítku svého dna v roce 2014 a v roce 2015 se již zvýšil.

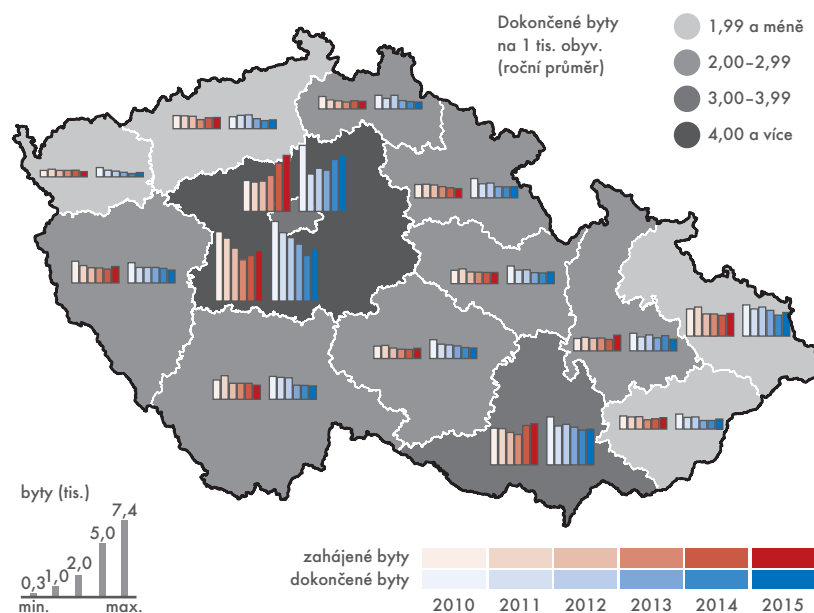
V České republice bylo v roce 2015 zahájeno přes 26 tis. a dokončeno 25 tis. bytů. Ve srovnání s rozsáhlou bytovou výstavbou, která vyvrcholila v roce 2007, jsou však tyto výsledky o 40 % nižší.

Obdobný vývoj sledovala bytová výstavba i v jednotlivých krajích. Poněkud se z něho vymykalo hlavní město Praha, kde nastal obrat k lepšímu již v roce 2012. Oživením a rozvojem výstavby se Praha stala v letech 2014 a 2015 krajem s největším počtem zahájených i dokončených bytů.

Bytová výstavba v obcích ČR v letech 2010 až 2015

Bytová výstavba v krajích ČR v letech 2010 až 2015

Zdroj: ČSÚ

Kromě hlavního města zaznamenalo v roce 2015 meziroční zvýšení počtu zahájených nebo dokončených bytů

dalších osm krajů. Nárůst počtu bytů v obou fázích výstavby byl zjištěn v šesti krajích – v hlavním městě Praze, Stře-

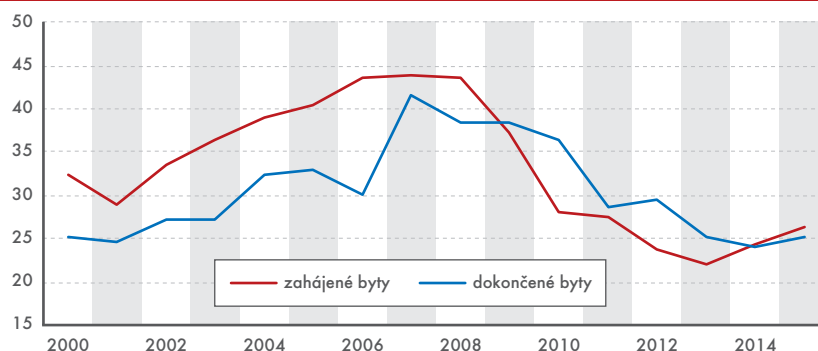

dočeském, Ústeckém, Jihomoravském, Zlínském a v Moravskoslezském kraji. Naopak meziroční pokles v obou fázích současně byl zaznamenán ve dvou krajích – v Jihočeském a Libereckém.

V letech 2010 až 2015 byla v České republice zahájena výstavba 152 tis. bytů a zkolaudováno bylo téměř 169 tis. bytů. Bytová výstavba největšího rozsahu byla realizována v krajích hospodářsky nejsilnějších a zároveň nejlidnatějších – v hlavním městě Praze, Středočeském a Jihomoravském. V těchto krajích, kde žije necelých 36 % obyvatel ČR, se odehrávala zhruba polovina celorepublikové bytové výstavby.

V bytové výstavbě ČR podle druhu stavby dlouhodobě převládaly byty v nových rodinných domech, které tvořily 58 % z celkového počtu dokončených bytů; podíl bytů v nových bytových domech dosahoval 26 %. Většina krajů měla zpravidla podíl bytů v nových rodinných domech mezi 66 a 75 % a podíl bytů v nových bytových domech mezi 10 a 21 %.

Zahájené a dokončené byty v České republice v letech 2000 až 2015 (v tis.)

Zdroj: ČSÚ

Naprostou odlišnou strukturu má hlavní město Praha, které je městskou aglomerací a tudíž v jeho výstavbě logicky převažují byty v nových bytových domech. Jejich podíl na dokončených bytech představoval 75 %, zatímco byty v nových rodinných domech tvořily jen 12 %.

Kraje Středočeský, hlavní město Praha a Jihomoravský zůstaly na špičce v krajské bytové výstavbě i po

přepočtu na 1 tis. obyvatel. V období let 2010 až 2015 měly nadprůměrnou intenzitu dokončování výstavby bytů (průměr ČR 2,7 bytu na 1 tis. obyvatel za rok). Mezi kraje s nadprůměrnou intenzitou zahájených bytů se zařadily ještě kraje Plzeňský a Jihočeský. Ostatní měly intenzitu bytové výstavby podprůměrnou.

V letech 2010 až 2013 měl nejvyšší intenzitu zahájené i dokončené by-

Bytová výstavba ve městech a obcích v letech 2010 až 2015

Obce s největším počtem dokončených bytů					Obce s největší intenzitou dokončených bytů				
Pořadí	Název města, obce	Kraj	Dokončené byty		Pořadí	Název města, obce	Kraj	Dokončené byty	
			celkem	v průměru za rok na 1 000 obyv.				celkem	v průměru za rok na 1 000 obyv.
1	Praha	PHA	27 558	3,7	1	Říčky v Orlických horách	HKK	49	91,9
2	Brno	JHM	7 245	3,2	2	Ostružná	OLK	71	69,0
3	Ostrava	MSK	2 531	1,4	3	Nupaky	STC	448	65,0
4	Plzeň	PLK	2 478	2,5	4	Nová Ves	STC	292	61,0
5	České Budějovice	JHC	2 011	3,6	5	Loučná pod Klínovcem	ULK	31	53,6
6	Olomouc	OLK	1 805	3,0	6	Trnová	STC	104	53,4
7	Liberec	LBK	1 278	2,1	7	Herink	STC	120	46,6
8	Hradec Králové	HKK	1 220	2,2	8	Zlatá	STC	60	44,1
9	Pardubice	PAK	1 038	1,9	9	Drahelčice	STC	165	43,8
10	Jihlava	VYS	815	2,7	10	Zlonín	STC	95	42,6
11	Brandýs n/L. - St. Boleslav	STC	769	7,3	11	Boží Dar	KVK	52	41,5
12	Kladno	STC	726	1,8	12	Skryje	JHM	14	41,4
13	Opava	MSK	705	2,0	13	Kvílda	JHC	38	38,8
14	Karlovy Vary	KVK	689	2,3	14	Doubek	STC	66	36,9
15	Prostějov	OLK	570	2,1	15	Svémyslice	STC	73	35,1
16	Kolín	STC	559	3,0	16	Přezletice	STC	252	34,7
17	Beroun	STC	534	4,7	17	Bubovice	STC	76	30,8
18	Králov Dvůr	STC	526	12,0	18	Předboj	STC	129	29,5
19	Jesenice	STC	517	11,5	19	Královice	STC	30	29,3
20	Říčany	STC	516	6,1	20	Křenice	STC	99	29,0

Zdroj: ČSÚ

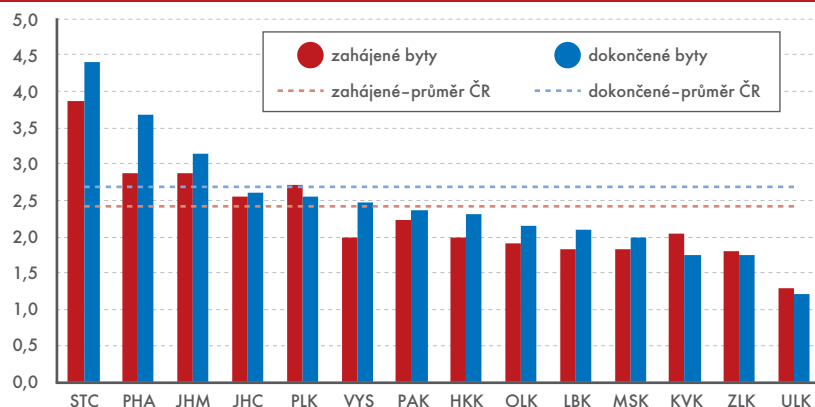
tové výstavby Středočeský kraj, který byl v roce 2014 odsunut krajem hlavní město Praha na druhé místo. Také v roce 2015 mělo nejvyšší intenzitu výstavby bytů hlavní město (4,1 zahájených i dokončených bytů na 1 tis. obyvatel). Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby byl a je v dlouhodobém pohledu od roku 1990 Ústecký kraj.

Kde se v České republice stavělo nejvíce

Absolutně největší počet bytů byl postaven ve velkých městech. Za Prahou s více než 27 tis. dokončenými byty a Brnem s více než 7 tis. byty se umístily s více než 2 tis. dokončenými byty Ostrava, Plzeň a České Budějovice.

V první dvacítky obcí s největší bytovou výstavbou byla všechna krajská města, s výjimkou Zlína a Ústí nad Labem, dále sem patřila středočeská města – Brandýs nad Labem, Kladno, Kolín, Beroun, Králův Dvůr, Jeseňnice, Říčany, a z dalších měst Opava a Prostějov.

Intenzita bytové výstavby v krajích ČR v letech 2010 až 2015
(na 1 tis. obyv. – roční průměr)

Zdroj: ČSÚ

Naproti tomu žádný byt nebyl ve sledovaném období dokončen v 575 obcích ČR, což představuje 9 % z celkového počtu 6 253 obcí. Většinou šlo o menší obce do 500 obyvatel, ale bylo mezi nimi i 18 obcí s 500 až 1 000 obyvatel a jedna obec s více než 2 tis. obyvateli (Obrnice na Mostecku).

Údaje o dokončených bytech podle obcí v přepočtu na 1 tis. obyvatel potvrzují vysokou intenzitu výstavby

v samotné Praze a jejím širokém okolí, ale i v okolí dalších velkých (většinou krajských) měst. Jejich výstavba následně zvyšuje počet obyvatel dané obce. Na přední místa podle intenzity bytové výstavby se zařadily převážně obce Středočeského kraje. Mezi nimi Nupaky, Nová Ves, Herink a Zlatá z okresu Praha-východ v letech 2010 až 2015 svůj počet obyvatel zdvojnásobily.

STAVEBNÍ KONJUNKTURA V NEDOHLEDNU?

Josef Vlášek
sekce produkčních statistik

Stavební produkce v České republice v prvních osmi měsících letošního roku poklesla. Ve srovnání se stejným obdobím roku uplynulého to bylo o více než deset procent.

Současný stav na stavebním trhu ukazuje, že tento trend – pokles – bude zřejmě ve stavebnictví pokračovat i v dalších měsících nejen letošního, ale i příštího roku. Vzhledem k příznivému vývoji v ostatních odvětvích české ekonomiky je na místě otázka, proč tomu tak je. Proč se stavební výrobě nedaří, když i při laickém pohledu na vybrané úseky českých silnic či na některé čtvrti českých měst nebo zdevastované průmyslové provozy je patrné, že potřeba

stavebních prací je v České republice více než zřejmá?

Pohled do nedávné minulosti nám ukazuje, že stavební produkce zápasí s růstovými problémy již od roku 2008. Těžkosti ve stavebnictví byly přerušeny v uplynulém roce, tj. v roce 2015, a to především v souvislosti s dočerpáváním evropských dotací z období 2007 až 2013.

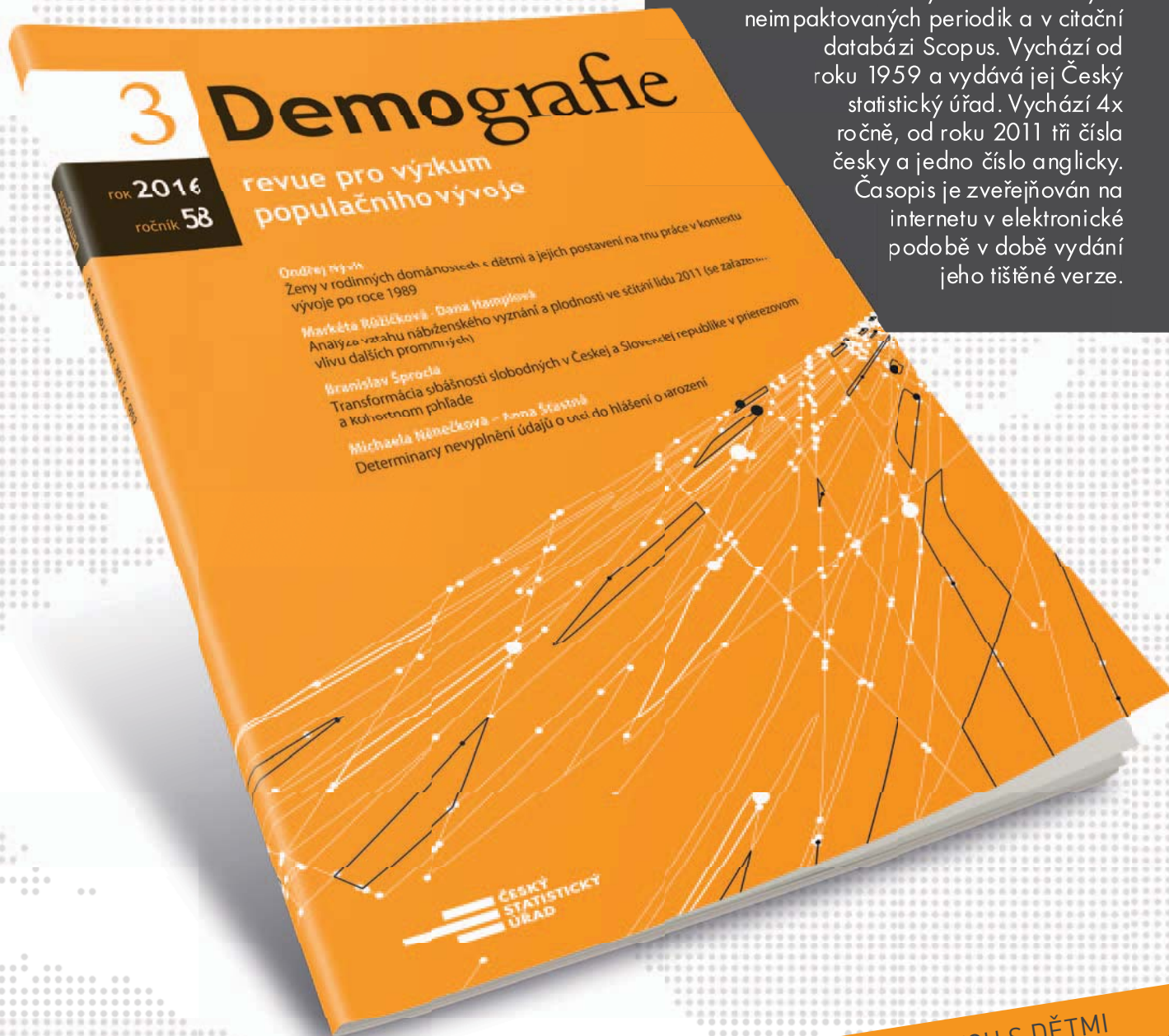
Za jednu z hlavních příčin problémů ve stavební produkci v České republice považuji složité a málo přehledné legislativní procesy, které jsou spojené s přípravou a realizací staveb.

Další komplikaci vidím v přetržení plynulosti projektové přípravy staveb v letech 2010 až 2011.

Co mi v ČR ovšem nejvíce chybí a co by stavebnictví pomohlo, je potom „zastřešení“ investorské a stavební činnosti. Chybí zde totiž subjekt, který by s ohledem na souvislosti stavebních procesů dával dohromady účastníky stavebního komplexu. Za ty považuji hlavně projektanty, výrobu stavebních hmot, územní plánovače, investorské a stavební podniky atd.

Dlouhodobě upozorňuji, že v současnosti chybějí v ČR „velké stavby“. Mám tím na mysli díla typu dostavby jaderných elektráren Temelín a Dukovany, velké dopravní stavby a výstavba vodních děl k zadržení tolik chybějící vody, která by nastartování růstu stavební produkce jednoznačně prospěla.

Jediný odborný recenzovaný demografický časopis v České republice zařazený v Seznamu českých recenzovaných neimpaktovaných periodik a v citační databázi Scopus. Vychází od roku 1959 a vydává jej Český statistický úřad. Vychází 4x ročně, od roku 2011 tři čísla česky a jedno číslo anglicky. Časopis je zveřejňován na internetu v elektronické podobě v době vydání jeho tištěné verze.

3

ONDŘEJ NÝVLT

**ŽENY V RODINNÝCH DOMÁCNOSTECH S DĚTI
A JEJICH POSTAVENÍ NA TRHU PRÁCE V KONTEXTU
VÝVOJE PO ROCE 1989**

**MARKÉTA RŮŽIČKOVÁ -
DANA HAMPLOVÁ**

**ANALÝZA VZTAHU NÁBOŽENSKÉHO VYZNÁNÍ
A PLODNOSTI VE SČÍTÁNÍ LIDU 2011
(SE ZAŘAZENÍM VLIVU DALŠÍCH PROMĚNNÝCH)**

BRANISLAV ŠPROCHA

**TRANSFORMÁCIA SOBÁŠNOSTI SLOBODNÝCH
V ČESKEJ A SLOVENSKEJ REPUBLIKE
V PRIEREZOVOM A KOHORTNOM POHĽADE**

czso.cz/demografie_revue

327 Kč/ROČNÍ PŘEDPLATNÉ

Do České republiky proudí nejvíce ropy z Ruska

V roce 2015 se do ČR dovezlo přes sedm milionů tun ropy. Výsledky prvního pololetí naznačovaly rekordní roční dovoz, avšak havárie u českého zpracovatele ropy tato očekávání zvrátila. Z dlouhodobého pohledu se jednalo o stagnaci.

Daniel Redek, oddělení statistiky energetiky

Celkem 7 132 tis. tun ropy se vloni importovalo do ČR. To bylo o 3,2 % méně než v roce 2014. Za první pololetí se sice dovezlo 3 732 tis. tun, což bylo nejvíce od roku 2008, tedy od vypuknutí světové finanční krize, avšak ve druhém pololetí nastal ve zpracování ropy nucený útlum. Ten byl způsoben provozní havárií na etylénové jednotce v areálu závodu českého zpracovatele ropy.

Zahraniční obchod ČR s ropou a ropnými produkty

V roce 2015 se z Ruska dovezlo 4 025 tis. tun ropy, tj. 56,4 % celkového dovozu, což bylo nejméně od roku 2002, kdy dovoz klesl pod čtyři miliony tun. Podíl Ruska a tedy i závislost na ruské ropě byly za posledních dvacet let vůbec nejnižší. Pokračuje tak trend z minulých let. Přitom ještě v roce 2013 podíl Ruska na českém ropném trhu přesahoval 64 %. V roce 2009 to bylo přes 70 %.

Podíl ruské ropy si pro sebe ukrajuje ropa z Ázerbájdžánu. V roce 2014 poprvé tvořila přes 30 % dovozu a loni to bylo již 33,4 % (2 383 tis. tun).

K podobně strmému růstu podílu měl nakročeno i dovoz ropy z Kazachstánu, který za první pololetí 2015 dosáhl 550 tis. tun, ale po útlumu ve druhém pololetí bylo nakonec dovezeno jen celkových 702 tis. tun (9,9 % dovozu ropy do ČR).

Až do konce první poloviny devadesátých let se k nám dovážela ropa takřka výhradně prostřednictvím ropovodu Družba. V roce 1996 byl na českém území dostavěn ropovod IKL (Ingolstadt–Kralupy–Litvínov), aby

k nám mohla proudit i ropa z dalších zemí, a snížila se tak závislost na ruské ropě. Další země ale každoročně na trhu dosahují jen malého podílu, v letech 2006–2014 to bylo jedno až čtyři procenta. Do roku 2009 se jednalo zejména o ropu z arabských zemí: Libye, Alžírsko, Sýrie a Írán. Írán vy-

rový benzin, společně tvoří dvě třetiny spotřeby ropných produktů v ČR. Důvodem vzrostl meziročně o 23,2 % na 2 191 tis. tun. Výrazně tak navýšil rekordní hodnotu z roku 2014. Vývoz motorové nafty stoupl o 23,9 % na 1 043 tis. tun a poprvé překročil hranici milionu tun.

■ Překvapivým se může zdát fakt, že se ropa z ČR také vyváží. Jedná se o přeshraniční obchod s Rakouskem.

vážel ropu do Česka až do roku 2011, obchodní vztahy ale zastavilo uvalení ropného embarga na tuto zemi. Na další tři roky pak převzalo jeho místo Alžírsko. V roce 2015 k nám poprvé od zprovoznění ropovodu IKL nebyla dovezena žádná arabská ropa. Trojici největších dovozců ropy Rusko-Ázerbájdžán-Kazachstán doplnilo jen Maďarsko, odkud bylo dovezeno 22 tis. tun (0,3 % dovozu).

Překvapivým se může zdát fakt, že se ropa z ČR také vyváží. Jedná se o přeshraniční obchod s Rakouskem. Každoročně vývoz činí zhruba 20 tis. tun, konkrétně za rok 2015 se vyšplhal na 28 tis. tun.

Vývoz motorové nafty poprvé překročil hranici milionu tun

Zatímco zahraniční obchod s ropou se týká v podstatě jen dovozu, ropné produkty se do i z ČR dovážejí i vyvážejí. I tato statistika byla v roce 2015 v mnoha ohledech mimořádná.

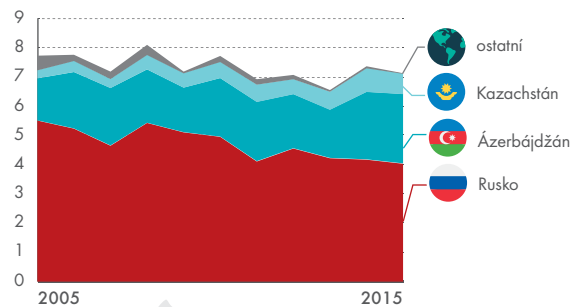
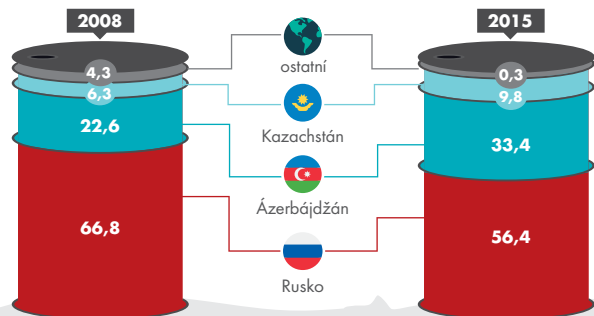
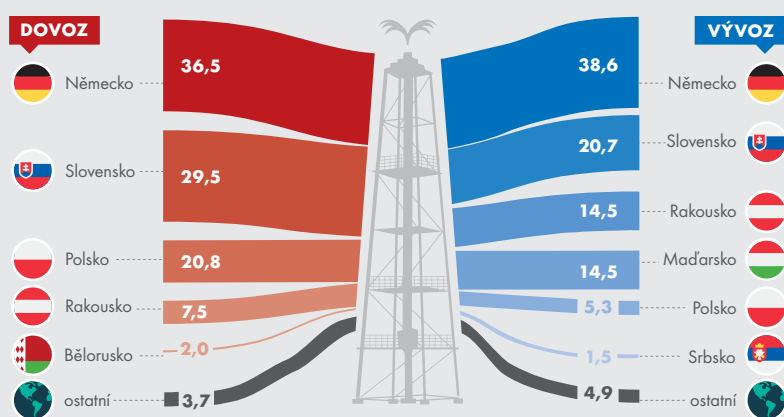
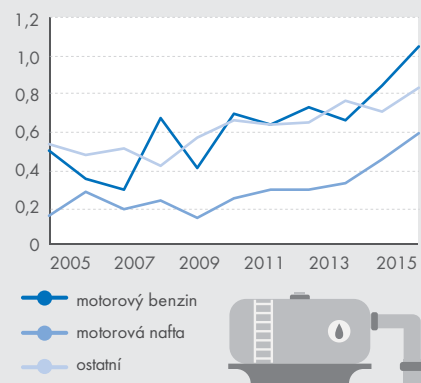
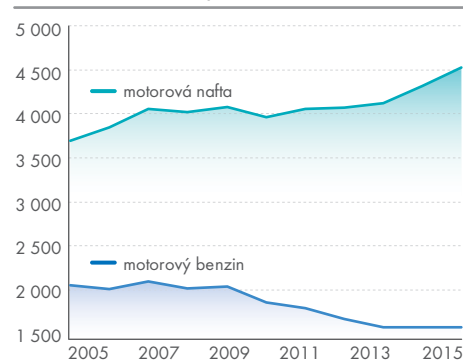
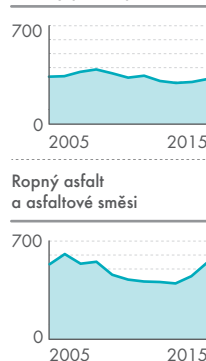
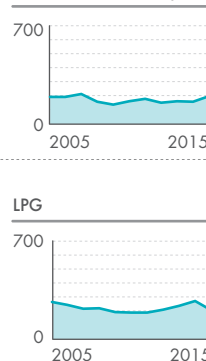
Nejvýznamnějšími ropnými produkty jsou motorová nafta a moto-

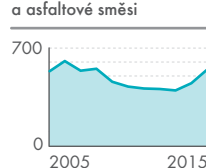
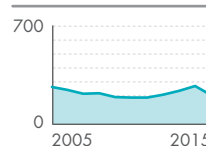
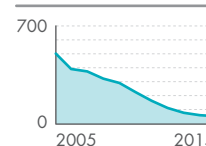
Důvodem vzrostl meziročně o 23,2 % na 2 191 tis. tun. Výrazně tak navýšil rekordní hodnotu z roku 2014. Vývoz motorové nafty stoupl o 23,9 % na 1 043 tis. tun a poprvé překročil hranici milionu tun.

Důvodem vzrostl meziročně o 23,2 % na 2 191 tis. tun. Výrazně tak navýšil rekordní hodnotu z roku 2014. Vývoz motorové nafty stoupl o 23,9 % na 1 043 tis. tun a poprvé překročil hranici milionu tun.

Spotřeba asfaltu

Z dalších ropných produktů zaujme zejména statistika zahraničního obchodu s ropným asfaltem a asfaltovými směsmi. V roce 2015 dovoz vystoupal na 352 tis. tun, ale vlivem rostoucí tuzemské spotřeby zaznamenal vývoz jen 242 tis. tun (meziroční pokles o 26,4 %). Spotřeba asfaltu se vrátila na množství před ekonomickou krizí.

Vybrané ukazatele statistiky ropy a ropných produktů v letech 2005 až 2015
DOVOZ ROPY DO ČR, 2005–2015 (v mil. t)

DOVOZ ROPY DO ČR V ROCE 2008 A 2015 (v %)

DOVOZ A VÝVOZ ROPNÝCH PRODUKTŮ DO/Z ČR V ROCE 2015 (v %)

VÝVOZ ROPNÝCH PRODUKTŮ Z ČR, 2005–2015 (v mil. t)

SPOTŘEBA VYBRANÝCH ROPNÝCH PRODUKTŮ V ČR, 2005–2015 (v tis. t)
Motorová nafta a motorový benzín (vč. biosložek)

Letecký petrolej

Maziva a mazací oleje

Topný a ostatní plynový olej

Ropný asfalt a asfaltové směsi

LPG

Topný olej nízkosírný a vysokosírný

Zdroj: ČSÚ

Již déle než desetiletí se meziročně propadá spotřeba nízkosírného a vysokosírného topného oleje. V roce 2004 jejich spotřeba ještě činila 525 tis. tun,

KDE HLEDAT DALŠÍ ÚDAJE

Data o spotřebě ropných produktů a zahraničním obchodu s nimi zveřejňuje ČSÚ v elektronické publikaci „Spotřeba vybraných ropných produktů a zemní plyn“ s měsíční periodicitou. Publikace je dostupná na <http://bit.ly/2cEJBOV>.

loni to byla již pouhá desetina. S tím souvisí i trend zahraničního obchodu, dovoz klesá (2 tis. tun v roce 2015) a zvyšuje se vývoz (132 tis. tun v roce 2015). Příčinu za sníženou poptávkou lze hledat ve změnách české legislativy. Ta z důvodu ochrany životního prostředí klade větší důraz na snížení emisí. Technologie k odsiřování jsou pro firmy nákladné a používání topných olejů se stalo ekonomicky nevýhodným.

Zahraniční obchod s ropnými produkty probíhá zejména se sousedními státy. Jejich podíl na obratu činil 88,3 % (přičemž podíl na dovozu

je 94,2 % a na vývozu 79,1 %). Hlavním partnerem zahraničního obchodu ČR s ropnými produkty je Německo. V roce 2015 dovoz z Německa činil 1 394 tis. tun a vývoz 951 tis. tun. Meziročně vzrostl dovoz z Německa (o 22,2 %) a z Polska (o 50,9 %). Vývoz do Německa stoupl o 47,7 % a do Maďarska dokonce o 82,1 %, což souvisí se založením dceřiné společnosti. Podstatnější pokles zaznamenal pouze vývoz ropných produktů do Polska, a to o 22,5 %. Obchod se státy EU činil 97 % celkového zahraničního obchodu s ropnými produkty. ■

Kolik vydělávají sestry a porodní asistentky

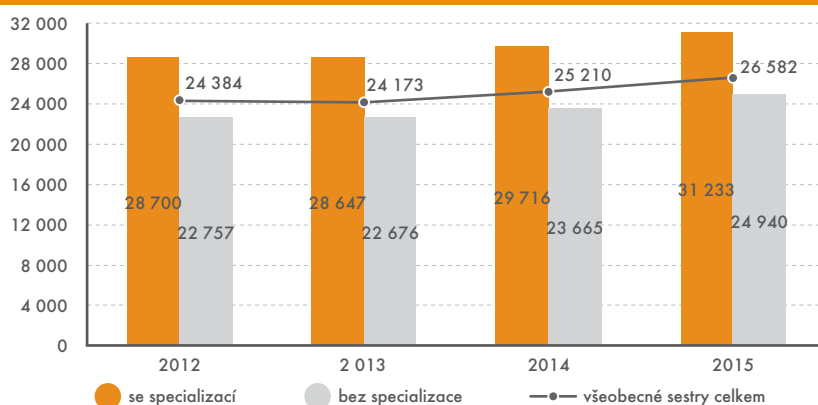
Sestry a porodní asistentky, které pracují v organizacích za plat, jsou na tom lépe než jejich kolegyně pobírající mzdu. Medián jejich platů byl již v roce 2012 o 7 tis. Kč vyšší než medián v mzdové sféře. Tento rozdíl dosáhl v roce 2015 dokonce 8 tis. Kč.

Helena Chodounská, oddělení statistiky výzkumu, vývoje a informační společnosti

Medián mezd a platů všeobecných sester a porodních asistentek se od roku 2012 zvýšil z 24 402 Kč na 26 626 Kč za rok 2015. Mzdy v tomto období ovšem stouply téměř ve všech profesích, a tak růst mediánu mezd a platů sester o 9,1 % byl jen o málo rychlejší než například růst mediánového výdělku lékařů (o 8,5 %) nebo souhrnného mediánu mezd v ČR, který vzrostl o 7,9 %.

Všeobecné sestry a porodní asistentky pochopitelně nejsou z hlediska odměňování homogenní skupinou zaměstnanců. Výše jejich výdělku se liší podle nejrůznějších kritérií, jakými jsou například stupeň a obor specializace, kraj, ve kterém pracují, nebo věk, což souvisí především s délkou jejich praxe. Významným faktorem je zejména to, zda jsou odměňovány platem podle státem stanovených platových tabulek, což se týká zejména organizací přímo řízených Ministerstvem zdravotnictví, jako jsou fakultní nemocnice a specializované ústavy, nebo příspěvkových

Medián výdělku všeobecných sester podle specializace v letech 2012 až 2015 (v Kč)

Zdroj: ISPV

organizací krajů. Zaměstnanci soukromých nemocnic a ostatních lůžkových zařízení, tedy většinou akciových společností nebo společností s ručením omezeným, či sestry pracující v soukromých ambulancích jsou odměňovány mzdou. Pro tu plošně tabulky nejsou, stát má tak menší možnosti jejího ovlivnění. Tato praxe se týká i těch krajských, městských či oblastních nemoc-

nic, které fungují jako obchodní společnosti s většinovým podílem kraje nebo města.

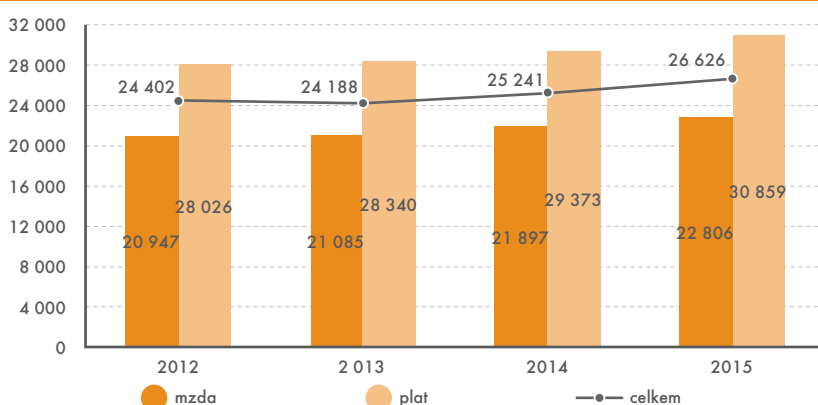
Ze skupiny všeobecných sester a porodních asistentek tvoří porodní asistentky jen asi čtyři procenta. Tři procenta tvoří porodní asistentky bez specializace a jedno procento porodních asistentek se specializací (pro intenzivní péči, perioperační péči a další). V roce 2015 činil medián mezd a platů porodních asistentek 27 384 Kč.

Velkou většinu (96 %) ze souboru všeobecných sester a porodních asistentek představují právě všeobecné sestry, a proto celkový medián mezd a platů skupiny všeobecných sester a porodních asistentek nejvíce ovlivňují právě jejich výdělky.

Nejvíce si vydělávají v Praze a v Plzeňském kraji

Všeobecných sester bez specializace je asi třikrát více než všeobecných sester se specializací. Rozdíl v mediánu mezd a platů sester s a bez speci-

Medián mezd a platů všeobecných sester a porodních asistentek v letech 2012 až 2015 (v Kč)

Zdroj: ISPV

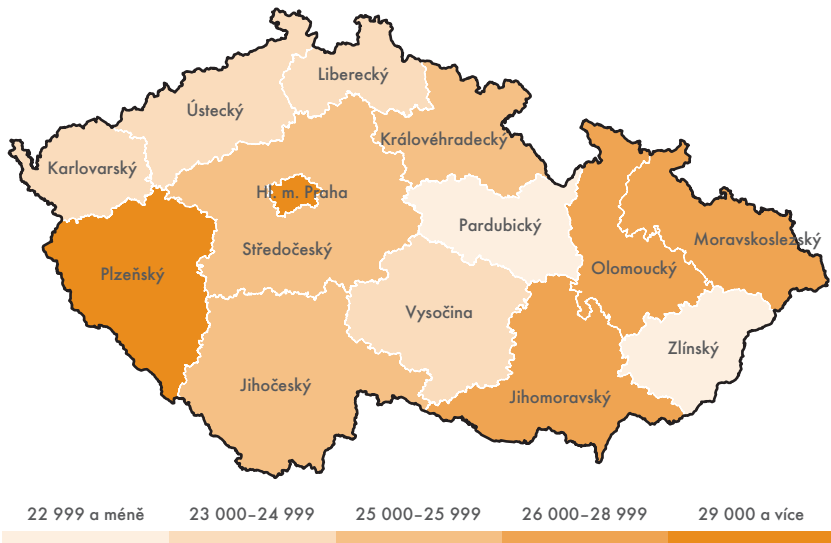

zace se v posledních letech pohybuje okolo 6 tis. Kč a postupně se mírně zvyšuje. Přitom výdělky sester se specializací mezi lety 2012 a 2015 nerostly tak rychle jako výdělky sester bez specializace (nárůst o 8,8 % oproti 9,6 %). V loňském roce se medián mezd a platů sester bez specializace dostal na hodnotu 24 940 Kč. U sester se specializací poprvé překonal třicetitisícovou hranici a dosáhl úrovně 31 233 Kč.

Regiony, ve kterých si zdravotní sestry a porodní asistentky vydělají nejméně, jsou kraje Zlínský a Pardubický, kde medián jejich výdělku nedosahuje ani 23 tis. Kč. Méně než 25 tis. Kč je také mediánová hodnota mezd a platů všeobecných sester a porodních asistentek v severozápadních oblastech naší republiky (kraje Liberecký, Karlovarský a Ústecký) a v Kraji Vysočina. Nejlépe odměňovány jsou naopak sestry a porodní asistentky v krajích hlavního města Prahy a v Plzeňském, kde se mediánová hodnota jejich mezd a platů pohybuje kolem 30 tis. Kč.

Sestry a porodní asistentky zaměstnané v organizacích odměňujících platem jsou na tom z hlediska výdělku dlouhodobě lépe než jejich kolegyně pracující v zařízeních, která odměňují mzdou. Medián platů sester a porodních asistentek byl již v roce 2012 o 7 tis. Kč vyšší než medián v mzdové sféře a v roce 2015 dosáhl tento rozdíl 8 tis. Kč. To je pochopitelně dáno tím, že medián výdělku sester v platové sféře roste rychleji než v mzdové sféře (nárůst o 10,1 % u platů oproti 8,9 % u mezd). V roce 2015 činil

Medián výdělku všeobecných sester a porodních asistentek v krajích ČR v roce 2015 (v Kč)

Zdroj: ISPV

medián výdělku všeobecných sester a porodních asistentek v platové sféře 30 859 Kč, zatímco v mzdové sféře to bylo 22 806 Kč.

MEDIÁN OVLIVŇUJÍ PŘÍPLATKY

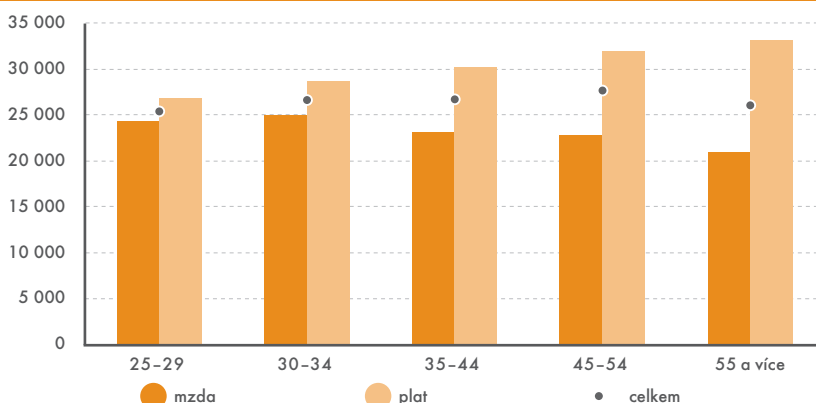
Výše mediánu mezd a platů sester a porodních asistentek zahrnují jejich celkový hrubý výdělek včetně všech příplatků za přesčasové hodiny, noční a víkendové směny, osobních příplatků, odměn atd.

Také z hlediska věku zdravotních sester a porodních asistentek byl odlišný vývoj v mzdové a platové sféře. Zatímco

v organizacích odměňujících platem si nejvíce polepšily sestry ve věku nad 35 let (nejvýraznější zvýšení mediánu platu o 11 % bylo u sester ve věku 45 až 54 let), v zařízeních vyplácejících mzdou nejvíce stoupl medián mzdy u sester ve věku 30 až 34 let (o 14 %).

Podle očekávání se medián platu sester a porodních asistentek zvyšuje spolu s věkem, což je dáno platovými tabulkami zohledňujícími roky praxe. V mzdové sféře naopak platí, že spolu s rostoucím věkem medián mezd sester a porodních asistentek klesá. Pouze u nejmladší věkové skupiny 25 až 29 let je medián mezd o trochu nižší než ve skupině sester ve věku 30 až 34 let. Toto rozložení může být ovlivněno také stupněm vzdělání, kdy mezi mladšími sestrami bude pravděpodobně vyšší zastoupení vysokoškolaček a sester se specializovanou způsobilostí.

Medián mezd a platů všeobecných sester a porodních asistentek podle věku v roce 2015 (v Kč)

Zdroj: ISPV

Vzrostl počet sester s terciálním vzděláním

Vzhledem k současnému systému vzdělávání všeobecných sester a porodních asistentek narůstá podíl těch, které mají vyšší odborné, bakalářské nebo magisterské vzdělání. V roce 2015 bylo mezi sestrami a porodními asistentkami 19 % s tímto stupněm vzdělání, zatímco ještě v roce 2012 tvořily 14 %. Podíl vysokoškolaček mezi roky 2012 a 2015 vzrostl z 2,1 na 3,3 %.

Dojíždění vlakem do Prahy se stalo atraktivnějším

V uplynutých 20 letech došlo v zázemí Prahy k dramatickému nárůstu počtu obyvatel. Ten se projevuje zvýšenými počty vyjíždějících, což má za následek změnu ve vytížení železniční i silniční infrastruktury.

Jakub Trenda, absolvent Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

Nejvíce se železnice pro dojíždění do Prahy přirozeně využívá v obcích, kterými tratě procházejí. Obce, které na trati neleží, vykazují řádově její menší využití. O něco vyšší využití železnice je patrné pouze v případě, že jsou obce přímo napojeny na dráhu prostřednictvím přípojné autobusové linky. Atraktivitu vlakové dopravy pro vyjíždějící dále podporuje budování záchytných parkovišť u nádraží.

Záleží hlavně na kapacitě tratí

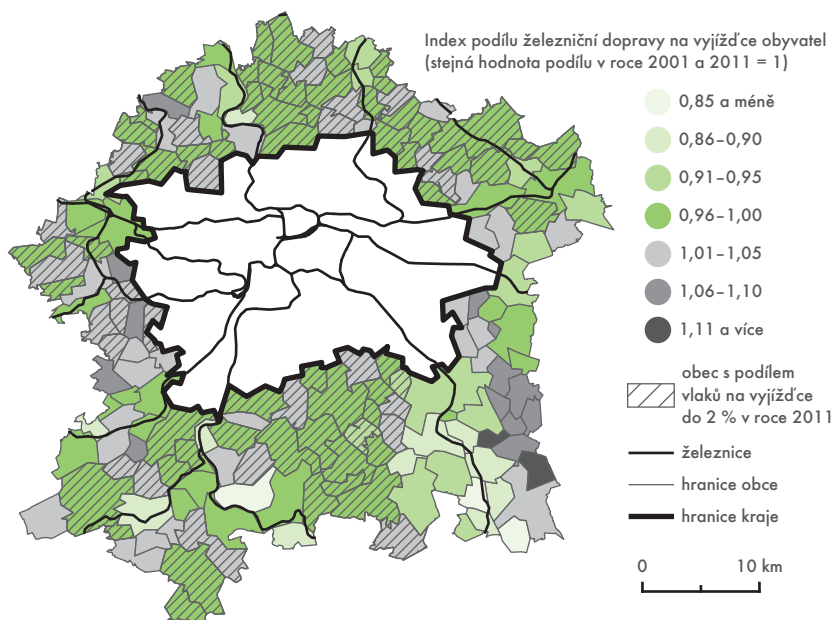
Obecně je dráha pro dojíždění využívána více u těch tratí, které mají dostatečnou kapacitu, tj. jsou dvoukolejné, elektrifikované a vlaky zde běžně jezdí vyšší cestovní rychlostí. Na těchto tratích zpravidla vypravují množství vlaků v krátkých časových intervalech. Jedná se o koridorové tratě (Praha – Beroun, Praha – Kralupy nad Vltavou, Praha – Kolín, Praha – Benešov u Prahy) a o hlavní trať Praha – Lysá nad Labem.

Obce na ostatních tratích v zázemí Prahy vykazují vyšší využití vlaků jen ojediněle, třeba v případě Lázní Toušev, ze kterých cestující do Prahy jedou po lokální trati pouze krátkou vzdále-

Atraktivitu vlakové dopravy pro vyjíždějící dále podporuje budování záchytných parkovišť u nádraží.

nost. Množství lidí dojíždí vlakem také ze Zlonína a Kojetic, kde je železnice atraktivní zejména tím, že se stanice vlaku nacházejí blízko centra obcí.

Vývoj podílu železniční dopravy na vyjížděcích obyvatel mezi lety 2001 a 2011 (vyjížděčka obyvatel z obcí v zázemí Prahy do hlavního města)

Zdroj: ČSÚ

I přesto mohou být tratě v zázemí Prahy v průběhu času stále využívanější, neboť docházelo také k posilování spojů na příměstských tratích.

Dobrym příkladem může být dráha mezi Nučicemi a Prahou-Smíchovem. Zatímco v roce 2001 jezdilo na této železnici celkem 20 osobních vlaků, v roce

vyjíždějící odrazovat od pravidelnějšího využívání vlaků.

Podinvestované tratě ztrácejí klienty

Z dostupných empirických dat ČSÚ o způsobu vyjížděčky podle dopravních módů ze SLDB vyplývá, že vlaky byly mezi lety 2001 a 2011 využívány k vyjíždě do Prahy v průměru o 1,13 % méně. V zázemí Prahy však můžeme nalézt obce jak s velkým poklesem podílu železnice, tak s velkým nárůstem. Pokles byl zaznamenán zejména v obcích podél tratí Praha – Vrané nad Vltavou – Dobříš/Čerčany. Z těchto obcí je největší ztráta podílu železnice v Čiřovicích, Petrově, Vraném nad Vltavou

2011 to bylo už 48 spojů. Oproti automobilům zde vlaky však jezdí stále nižší rychlostí, a to i přesto, že se trať rekonstruovala. Tato skutečnost může některé

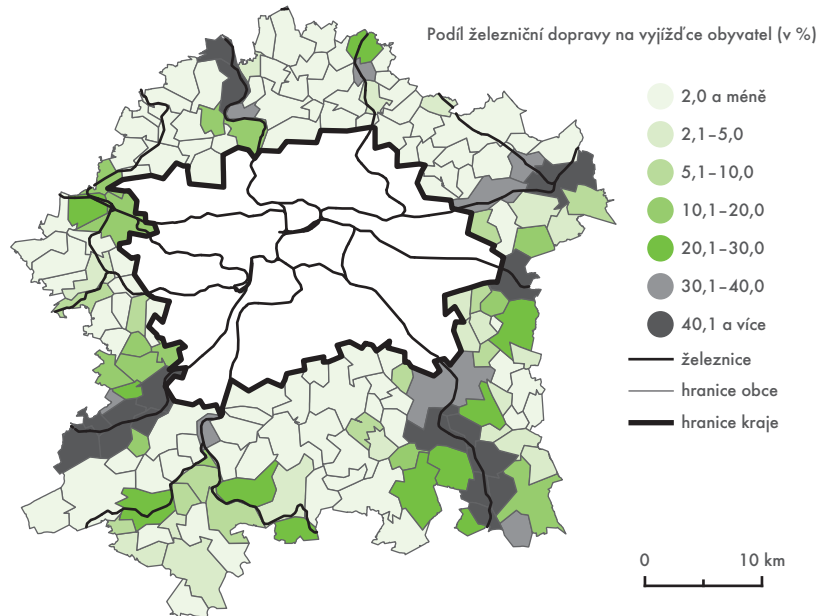
a Kamenném Přívozu. Tento pokles je nejspíše způsoben celkovou podinvestovaností tratí a stagnující cestovní rychlostí, která je obecně na těchto tratích velmi nízká.

Podél trati Praha – Benešov u Prahy je vývoj ve využití železnice značně diferencovaný. U skupiny obcí, které se nacházejí v blízkosti trati, sledujeme pokles podílu železnice pro dojíždění, zatímco u vzdálenějších obcí východně od dráhy pozorujeme výrazný nárůst jejího využití. Tento paradox by se dal vysvětlit tím, že lidé v obcích u trati, kde již byl vysoký podíl železnice na vyjíždce, začali v důsledku stavebních prací na koridoru preferovat jiné dopravní módy. Naopak dojíždění vlakem se stalo atraktivnější pro obyvatele ze vzdálenějších obcí, protože sem byly zavedeny frekventovanější autobusové linky od železničních stanic a zastávek. Podobný vývoj vyšší atraktivnosti železnice v důsledku přípojných autobusů můžeme vidět i u Černolic či Roblína.

Důležitá je interpretace dat

Ve sledovaných letech můžeme v zázemí Prahy pozorovat dramatický nárůst počtu obyvatel. Zatímco v roce 2001 žilo v okresech Praha-východ a Praha-západ podle vymezení do

Podíl železniční dopravy na vyjíždce obyvatel v roce 2001 (vyjíždka obyvatel z obcí v zázemí Prahy do hlavního města)

Zdroj: ČSÚ

31. 12. 2006 celkem 179 023 obyvatel, v roce 2011 to již bylo 261 863 obyvatel.

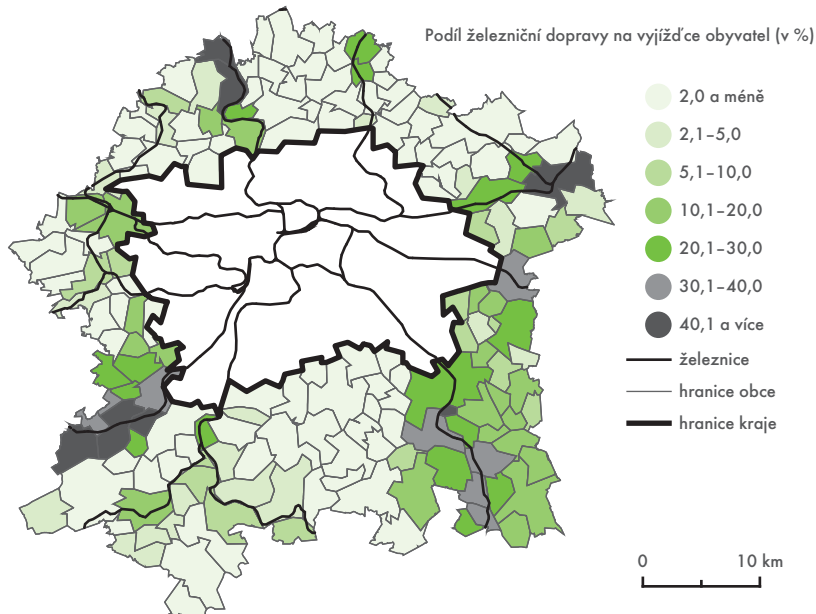
S touto skutečností je nutné počítat i při interpretaci dat. Přestože u řady tratí lze vypočítat spíše stagnaci v podílu využití železnice pro vyjíždku, v absolutních číslech to však může znamenat i významnější nárůst počtu cestujících způsobený probíhající rezidenční suburbanizací. Uvedené

lze demonstrovat na příkladu obce Zelenec (na trati Praha – Lysá nad Labem), ve které podíl vyjíždějících vlakem sice klesl z 31 na 30 %, ale vlivem nárůstu počtu obyvatel se pod procenty skrývá místo původních 231 cestujících již 360 cestujících. Nárůst počtu vyjíždějících je více než padesátiprocentní.

Obce v zázemí Prahy se z pohledu způsobu vyjíždky v podstatě dělí do dvou skupin. První skupinou jsou ty na kapacitní železnici či výjimečně i na ostatních tratích, které si udržují vysoký podíl vyjíždky veřejnou dopravou. Druhou skupinou jsou obce bez železnice či ostatní obce na vedlejších železničních tratích, které vykazují vysoký podíl individuální dopravy. Ten je obecně tím vyšší, čím méně vlakových či autobusových spojů tam zajíždí.

Železnice na zvýšenou poptávku po pravidelném dojíždění reagují posilováním spojů, zkracováním intervalů mezi nimi, zrychlováním dopravy a budováním nových zastávek. Nízký počet zastávek byl v minulosti například na tratích Rudná u Prahy – Hostivice a Nučice – Praha-Smíchov. Od roku 2014 byl však postupně navyšován o pět nových zastávek. Ty byly vybudovány zejména u nově postavených suburbánních domů. Železnice je tedy stále hojně využívaným dopravním módem pro vyjíždku do hlavního města. ■

Podíl železniční dopravy na vyjíždce obyvatel v roce 2011 (vyjíždka obyvatel z obcí v zázemí Prahy do hlavního města)

Zdroj: ČSÚ

Portrét ČR z pohledu zahraničního experta

Pozoruhodný pokrok v té či oné zemi, anebo naopak jeho absence, se zvlášť přehledně projeví při srovnávání ukazatelů dané země s okolním světem. Jak si v tomto ohledu stojí Česká republika, popsal Georgy Chačiev, který do svého působení v ČR přednášel světovou ekonomiku na Univerzitě světové ekonomiky a diplomacie v Taškentu v Uzbekistánu.

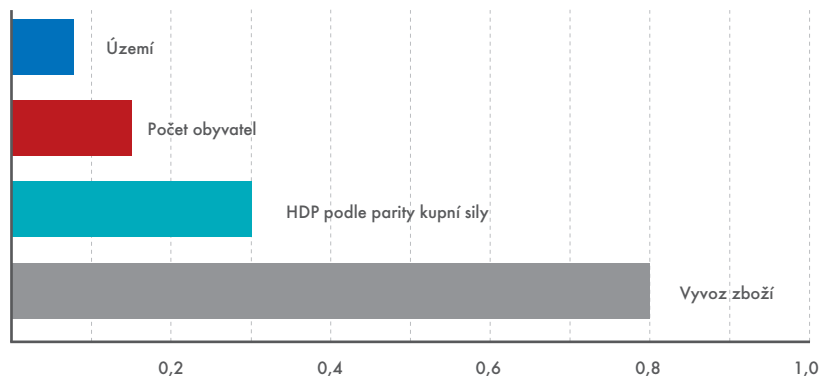
Georgy Chačiev, vysokoškolský profesor

Česká republika se jen stěží může pochlubit rozsáhlým územím, populací čítající miliony či bohatstvím přírodních zdrojů. Země zaujímá 0,06 % z celkové rozlohy zemského povrchu, na nichž jsou k dispozici pouhé 0,02 % obnovitelných zdrojů sladké vody, 0,07 % lesní plochy z celkového porostu na zeměkouli a v jejichž hlubinách jsou uloženy z pohledu ekonomiky nikoli nejvýznamnější nerostné suroviny, zejména uhlí a nerudné materiály. Zásoby uhlovodíkových surovin jsou tady v celosvětovém měřítku zcela mizivé a ložiska kovových rud se prakticky vůbec nevyskytují.

I přes skromné lidské zdroje v globálním měřítku, menší rozlohu a zjevně nedostačující potenciál vlastních přírodních zdrojů nelze ČR přehlédnout v různých oblastech ekonomického, vědecko-technického, společenského a kulturního dění na naší planetě. Podle údajů ze souhrnu CIA World Factbook v roce 2015 její podíl na celosvětovém hrubém domácím produktu v přepočtu podle parity kupní síly (0,3 %) 2krát a na mezinárodním obchodu (0,8 %) dokonce 5,3krát převýšil podíl země na celosvětové populaci (celkem 0,15 %).

Ještě pozoruhodnější je ČR svým přínosem do rozvoje řady odvětví světové strojírenské výroby a oborů s nimi spojených. Vloni se země „v srdci Evropy“ podílela na celosvětové výrobě osobních automobilů a technických textilií 2 %, na produkci syntetického kaučuku 1,5 % a piva 1 %. Její podniky vyrábějí každý 4. pár lyží a každý 4. elektronický mikroskop na světě.

Podíl České republiky v celosvětových ukazatelích v roce 2015 (v %)

Zdroje: CIA World Factbook a UNCTAD Handbook of Statistics

Českou republiku nepřehlédnete nejen v oblasti zpracovatelského průmyslu, ale i v jednotlivých segmentech světové energetiky a těžební průmyslové výroby. To dokládá především její 1% podíl na výrobě elektrické energie v atomových elektrárnách a podle údajů United States Geological Survey ještě vyšší podíl na celosvětové těžbě kaolinu (3 %) a živce (2 %).

ČR disponuje pouze 0,3 % obhospodařované půdy na naší planetě, a je tedy právem hrdá na přední příčky, které obsadila v pěstování některých odrůd zemědělských plodin. Podle údajů ze statistické databáze Food and Agriculture Organization se zde v měřítku celosvětové úrody vyprodukuje čtvrtina potravinářského máku, 5 % chmele, 2 % semen řepky olejky i hořčice, přes 1,5 % cukrové řepy, angreštu, žita a 0,7 % pšenice.

Významných položek českého exportu si povšimneme také v oblasti mezinárodního obchodu. Podle sta-

tistické příručky UNCTAD Handbook of Statistics se vývoz z České republiky vyjádřený v amerických dolarech u příslušenství a náhradních dílů k automobilům a u základních kovů podílí na celosvětovém exportu více než 3 %. Vývoz výpočetní techniky činí přibližně 3 %, hotových osobních automobilů asi 2,4 % a elektrotechnických strojů a zařízení 2 % z celkového objemu jejich přeshraničních dodávek v celosvětovém měřítku.

O vysoké, celosvětově uznávané úrovni rozvoje vědecko-technického pokroku v České republice svědčí její téměř 1% podíl na počtu vědeckých publikací vydávaných na naší planetě a také skutečnost, že antivirové programy vyvinuté českými společnostmi poskytují ochranu každému pátému počítači na světě.

Pokud jde o oblast cestovního ruchu, do České republiky, na jejímž území se nachází každá 50. paměti-

hodnost ze Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, v roce 2015 zavítalo 2,3 % z celkového počtu zahraničních turistů a dostalo se jí 1,3 % z celosvětového objemu příjmů z této obchodní činnosti, jak uvádí United Nations World Tourism Organisation.

Pozice mezi ostatními zeměmi světa

Česká republika obsadila místo za první stovkou států světa co do rozlohy území (114. příčka žebříčku) a v půli deváté desítky co do počtu obyvatel (84. místo). Daleko vyšších met dosáhla ČR v celé řadě klíčových ukazatelů sociálně-ekonomického rozvoje.

V roce 2015 dle údajů ze souhrnu CIA World Factbook ČR zaujala 49. pozici mezi zeměmi světa v objemu HDP podle parity kupní síly. V přepočtu na obyvatele si vysloužila 35. příčku (neza-

ČR figuruje v první dvacítce světových výrobců celé řady dalších strojírenských výrobků (informačních a komunikačních systémů, televizorů, tramvajů, vozů metra, trolejbusů, ultralehkých letadel aj.), pneumatik na automobily a netkaných textilií. V celosvětovém odvětví energetiky a surovin se ČR dostala do první desítky zemí v těžbě kaolinu a živce a v oblasti výroby elektrické energie v atomových elektrárnách figuruje podle údajů BP Statistical Review of World Energy 2016 uprostřed druhé desítky států světa. Pozoruhodná je také její pozice v oblasti rostlinné výroby. Náleží jí 2. místo ve sklizni potravinářského máku, 5. místo ve sběru chmele a angreštu, 10. místo ve sklizni semen řepky olejky i hořčice a v produkci králičího masa.

Nestejně vysoké příčky, v porovnání s pozicemi z pohledu světové populace a celosvětové ekonomiky, ČR zaujala v oblasti mezinárodního ob-

a 4. místo v čistém exportu elektrické energie (což bychom jen stěží očekávali vzhledem k závislosti země na dovozu primárních energetických zdrojů).

Jednotlivé ukazatele ekonomického rozvoje ČR právem přivedly na světový piedestal. V přepočtu na 1 000 obyvatel jí například přísluší 3. místo v těžbě uhlí, 2. místo ve výrobě osobních automobilů a piva. V délce železničních tratí v přepočtu na 1 000 km dokonce předběhla všechny země světa.

Na postavení České republiky v mezinárodním kontextu, zejména při srovnávání se skupinou vysoce vyspělých států, mají samozřejmě dopad nejen silné stránky její ekonomiky. Například podíl vysoce technologicky náročných výrobků na exportu zboží je o několik procentních bodů nižší, než je průměr v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, v níž se většina z těchto států sdružuje. Avšak pokud jde o důležitý parametr efektivity ekonomiky, jímž je spotřeba energie na jednotku HDP, ten je v ČR v porovnání s předními státy světa přibližně 1,5krát vyšší.

ČR disponuje pouze 0,3 % obhospodařované půdy na naší planetě, a je tedy právem hrdá na přední příčky, které obsadila v pěstování některých odrůd zemědělských plodin.

V celosvětovém společenském kontextu

počítávají se ministáty a závislá území). V porovnání s rokem 2008 ČR v tomto ohledu předběhla čtyři státy (Slovinsko, Kypr, Řecko a Bahamy), avšak stejný počet států (Korejskou republiku a další země, které ještě daleko více zbohatly na vývozu ropy a plynu – Saudskou Arábii, Omán, Trinidad a Tobago) si před sebe pustila.

Vysoký podíl strojírenství a zpracovatelského průmyslu na HDP České republiky má dopad i na její umístění v těchto odvětvích světové ekonomiky. Podle informací International Organization of Motor Vehicle Manufacturers se ČR v roce 2015 umístila na 12. místě v počtu osobních automobilů, které opustily výrobní linky závodů, a to mezi více než 40 státy, které tento nejrozšířenější dopravní prostředek na světě vyrábějí. Zdroj Gardner Publications Inc. uvádí, že v témže roce ČR vybojovala 15. místo hodnotou vyrobených kovoobráběcích strojů, a to mezi více než 50 státy světa, v nichž se tento klíčový strojírenský produkt vyrábí.

chodu. V celkovém objemu exportu zboží v roce 2015 se umístila na 29. místě. Ještě prestižnějších příček na celosvětových žebříčcích se jí dostalo nejen v exportu produkce dopravního strojírenství, polotovarů na výrobu piva a samotného nápoje (což lze snadno předpokládat), ale například i ve vývozu elektrické energie – 6. místo v celkovém

Demografická situace v České republice se liší od průměrného stavu ve světě. Podíl populace do 14 let (celkem 15 %) je v zemi podle údajů Českého statistického úřadu o třetinu nižší, než činí celosvětový průměr, a podíl obyvatel ve věku 65 let a více (18 %) je v tomto ohledu 2x vyšší. Průměrný věk obyvatelstva v ČR, který se v poslední čtvrtině tohoto století zvýšil

Česko mezi top 20 výrobců strojírenských výrobků, 2015

Osobní automobily (mil. ks)				Kovoobráběcí stroje (v mld. dolarů)			
Čína	21,08	Francie	1,55	Čína	22,10	Velká Británie	0,82
Japonsko	7,83	Česko	1,30	Japonsko	13,49	Turecko	0,71
Německo	5,71	Rusko	1,21	Německo	12,42	Indie	0,69
USA	4,16	Slovensko	1,00	Itálie	5,31	Francie	0,65
Korejská rep.	4,13	Kanada	0,89	Korejská rep.	4,76	Česko	0,64
Indie	3,38	Írán	0,88	USA	4,60	Kanada	0,53
Španělsko	2,22	Indonésie	0,82	Tchaj-wan	4,03	Rusko	0,48
Brazílie	2,02	Turecko	0,79	Švýcarsko	3,05	Thajsko	0,48
Mexiko	1,97	Thajsko	0,77	Španělsko	1,00	Singapur	0,45
Velká Británie	1,59	Itálie	0,66	Rakousko	0,94	Belgie	0,29

Zdroje: OICA a Gardner Business Media, Inc.

z 36 let na 42, je o 12 let vyšší než průměrný věk obyvatel naší planety (30 let) a současně nižší než rekordně vysoké ukazatelé v Monaku (52 let), sousedním Německu a Japonsku (u obou

s nejnižší mateřskou mortalitou, jak se uvádí v publikaci World Development Indicators.

ČR se velmi dobře umísťuje na žebříčcích uznávaných mezinárodních agen-

teré hovoří samy za sebe a jimiž jsou Index kvality života, Index společenského rozvoje a Index prosperity. Z pohledu Global Peace Index je ČR v první desítce nejbezpečnějších zemí pro obyvatele a mírumilovných států planety v oblasti zahraniční politiky.

Česká republika však bohužel vyniká i v takových ukazatelích, jimiž by se jen sotva mohla holedbat. Podle posledních vydaných údajů agentury Bloomberg se v přepočtu na 1 000 obyvatel umístila na 1. místě na světě ve spotřebě piva (za značného pokulhávání ostatních zemí), na 4. příčce ve spotřebě lihovin v přepočtu na čistý alkohol, 6. místo obsadila v užívání drog, 9. ve spotřebě tabáku a 12. v hazardních hrách. ■

(Georgy Chačiev dostal v roce 2001 od mimořádného a zplnomocněného velvyslance ČR v Taškentu stříbrnou medaili MZV ČR za zásluhy o zvýšení image České republiky v Uzbekistánu. Od roku 2008 žije a pracuje v Praze.)

ČR figuruje v první sedmičce států s nejnižší kojeneckou úmrtností a v první desítce zemí s nejnižší mateřskou mortalitou.

46 let). ČR nezabírá přední příčku na žebříčku dlouhověkosti a dokonce v ní pokulhává za Monakem (90 let), Singapurem a Japonskem (u obou 85 let), pro něž je nejvyšší průměrná délka života na světě typická. Nicméně, Češi (dožívající se v průměru věku 76 let) a Češky (82 let) umírají o 9–11 let později než muži a ženy v celosvětovém průměru. Ve prospěch České republiky hovoří i skutečnost, že figuruje v první sedmičce států s nejnižší kojeneckou úmrtností a první desítce zemí

tur, které hodnotí nejrůznější aspekty blahobytu obyvatelstva. Podle posledních zjištění uváděných v Human Development Report se ČR z hlediska Indexu lidského rozvoje, v němž se komplexně odrážejí úspěchy více než 180 zemí porovnané takovými klíčovými kritérii, jimiž jsou HDP na obyvatele, předpokládaná délka života a úroveň rozvoje vzdělávacího systému, trvale usadila ve druhé polovině třetí desítky států. V první polovině téže desítky se drží v oblastech kombinovaných ukazatelů,

Hledáte statistické informace?

NAVŠTIVTE ÚSTŘEDNÍ STATISTICKOU KNIHOVNU A PRODEJNU ČSÚ

library.czso.cz

Jediná statistická knihovna v České republice vám nabízí ucelený fond českých i zahraničních statistických publikací. V prodejně si můžete zakoupit publikace, CD nosiče a časopisy, které vydává Český statistický úřad.

OTEVÍRACÍ DOBA

po a st: 8–17 hodin
út a čt: 9–12 a 13–15 hodin
pá: 9–12 hodin

KDE NÁS NAJDETE

v přízemí budovy Českého statistického úřadu:
Na padesátém 81, Praha 10
(vedle stanice trasy Metra A Skalka).

WWW.CZSO.CZ

EUROSTAT: KAM JEZDÍ OBČANÉ EU NA DOVOLENOU?

U příležitosti Světového dne cestovního ruchu vydal Eurostat na svých webových stránkách na konci září interaktivní infografiku. Průměrný občan Evropské unie strávil v roce 2014 na zahraniční dovolené průměrně 8,7 noci a utratil denně 86 eur. Z pohledu jednotlivých států jsou k dispozici údaje nejen o tom, kam vyjíždějí rezidenti daného státu, ale také o návštěvnících, kteří do sledované země přijíždějí. Data jsou doplněna o informace o průměrné délce pobytu a denní útratě.

Více na <http://bit.ly/2cAytVf>.

TransMonEE

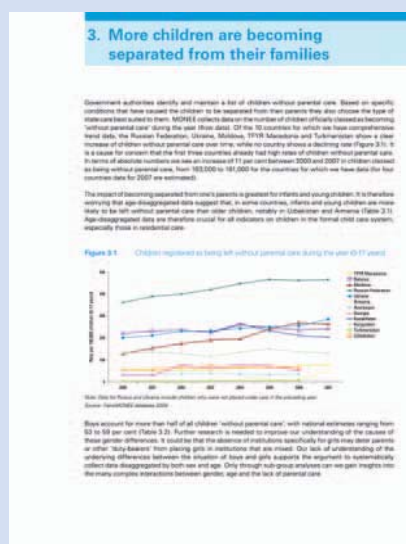
Databáze TransMonEE obsahuje 400 ekonomických a sociálních ukazatelů, které se týkají situace a kvality života dětí, mladistvých a žen ve 28 zemích střední a východní Evropy, Společenství nezávislých států a Evropské unie. Jednotlivé indikátory jsou rozděleny do deseti témat, která se například vztahují k demografii,

zdraví, ochraně dětí, vzdělání či kriminalitě. Údaje shromažďované národními statistickými úřady se každoročně aktualizují. Databáze za Českou republiku je doplněna o data ze zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva spravedlnosti, Ústavu zdravotnických informací a statistiky, Policejního prezidia a Vězeňské služby. Každoročně jsou údaje za předchozí rok shromažďovány

národními statistickými úřady, a to vždy v období od září do poloviny října. Následně data vyhodnocuje koordinátor projektu – organizace UNICEF, která také výsledky zveřejňuje na internetu následující rok v červnu. Údaje z databáze TransMonEE představují užitečný nástroj pro vlády jednotlivých států, občanské společnosti či finanční instituce, které je potřebují pro svá rozhodování a také při schvalování různých projektů či programů.

Více na <http://www.transmonee.org>.

RYCHLÉ INFORMACE

ŘÍJEN 2016

so	1	Notifikace deficitu a dluhu vládních institucí (2015)
ne	2	Deficit a dluh vládních institucí (2. čtvrtletí 2016)
po	3	
út	4	
st	5	Maloobchod (srpen 2016)
čt	6	
pá	7	Zahraniční obchod (srpen 2016)
so	8	Stavebnictví (srpen 2016)
ne	9	Průmysl (srpen 2016)
po	10	Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (40. kalendářní týden 2016)
út	11	
st	12	
čt	13	Indexy spotřebitelských cen – inflace (září 2016)
pá	14	
so	15	
ne	16	Šetření průměrných cen vybraných výrobků – potravinářské výrobky (říjen 2016)
po	17	Odhady sklizní (září 2016)
út	18	Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (41. kalendářní týden 2016)
st	19	
čt	20	
pá	21	Indexy cen výrobců (září 2016)
so	22	Indexy cen vývozu a dovozu (srpen 2016)
ne	23	
po	24	
út	25	Šetření průměrných cen vybraných výrobků – pohonné hmoty a topné oleje (42. kalendářní týden 2016)
st	26	
čt	27	
pá	28	
so	29	Konjunkturální průzkum (říjen 2016)
ne	30	
po	31	Zemědělství (3. čtvrtletí 2016)

VYBRANÉ VÝSTUPY ČSÚ

Vývoj obyvatelstva České republiky – 2015

Pravidelná analytická zpráva o hlavních složkách populačního vývoje v České republice v roce 2015 v porovnání s předchozím obdobím.

[elektronická a tištěná verze](#)

Demografická ročenka České republiky – 2015

Pramenné dílo s podrobnými výsledky přirozeného a mechanického pohybu obyvatelstva včetně zpracování příčin smrti podle podrobného seznamu MKN-10. Vychází v nepřetržité řadě od r. 1919.

[elektronická a tištěná verze](#)

Porážky hospodářských zvířat – srpen 2016

Údaje o porážkách hospodářských zvířat za měsíc a od počátku roku v členění podle druhů a krajů. Počty poražených zvířat, celková a průměrná živá hmotnost, celková a průměrná jatečná hmotnost a produkce masa.

[elektronická verze](#)

Vývoj indexů spotřebitelských cen – 3. čtvrtletí 2016

Čtvrtletní analýza vývoje indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) na území ČR podle klasifikace konečné spotřeby COICOP za domácnosti celkem.

[elektronická verze](#)

Licence na předměty průmyslového vlastnictví – 2015

Podrobné roční údaje o počtu subjektů v ČR poskytujících licence na právo dočasně užívat produkty průmyslového vlastnictví (patenty, užité vzory, know-how atd.) včetně počtu poskytnutých licencí a přijatých licenčních poplatků.

[elektronická verze](#)

Spotřeba paliv a energie – 2015

Údaje o spotřebě paliv, elektřiny a tepla za podnikatelské subjekty a za rozpočtové a příspěvkové organizace.

[elektronická verze](#)

Publikace je možné objednat e-mailem na objednavky@czso.cz, tel.: 274 052 733, **nebo zakoupit** v prodejní publikaci v Ústředí ČSÚ (Na padesátém 81, Praha 10).

Všechny tituly naleznete na www.czso.cz.

Financování vzdělávání v České republice v mezinárodním srovnání

Vydavatel: Český statistický úřad

V polovině září vydal ČSÚ publikaci, jež se zabývá různými oblastmi financování formálního vzdělávání v České republice. Aktuální údaje za Českou republiku jsou doplněny daty Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, která jsou publikována s časovým odstupem, zato však nabízejí zajímavá mezinárodní srovnání.

Titul analyzuje zdroje financování formálního vzdělávání, porovnává výdaje různých zemí na jednoho žáka či studenta, srovnává podíly veřejných a soukromých výdajů ve vzdělávání, výdaje v dělení podle určení na vlastní vyučovací proces, doprovodné služby a výzkum a vývoj a také v dělení na běžné a kapitálové výdaje vzdělávacích institucí. Vedle toho publikace přináší in-

formace o mzdách ve vzdělávání a výši platů učitelů na jednoho žáka podle úrovně vzdělávání. Poslední kapitola titulu se věnuje finanční výhodnosti investice do vzdělávání, a to jak z pohledu přínosů pro jedince, tak i pro společnost.

Platy učitelů v ČR v porovnání se zahraničím

Z analýz vyplývá, že Česká republika vydávala na vzdělávání v mezinárodním srovnání ve sledovaných letech (především 2012 a 2013, případně i s ohlednutím na předchozí roky) podprůměrnou výši finančních prostředků, včetně zejména mzdových výdajů na platy učitelů. Ty u nás tvořily v porovnání s jinými zeměmi jen malý podíl běžných

výdajů škol. Zároveň v ČR učitelům narůstal plat spolu s postupující praxí v mezinárodním srovnání jen velmi mírně. Ve srovnání se mzdami vysokoškolsky vzdělaných osob v České republice byl plat učitelů u nás navíc výrazně podprůměrný.

Učitelé hrají spolu s rodinným záze-
mím hlavní roli v motivaci žáků a studentů ke vzdělávání. V poslední kapitole publikace je navíc doloženo, že investice do vzdělávání se společností vyplatí. Publikace také pomocí prezentovaných indikátorů a odkazů na další šetření dokládá, že v řadě ohledů se zdá být situace učitelů v sousedním a nám kulturně blízkém Polsku příznivější.

Více informací naleznete na stránkách ČSÚ <http://bit.ly/2cRlm33>. ■

Zahraníční obchod České republiky v roce 2015

Vydavatel: Český statistický úřad

Vývoj vybraných ukazatelů životní úrovně v České republice v letech 1993–2015

Vydavatel: MPSV ČR

Demografická ročenka České republiky 2015

Vydavatel: Český statistický úřad

Titul informuje o zahraničním obchodu ČR v přeshraničním pojetí v roce 2015. Věnuje se teritoriální a zbožíové struktuře. Údaje z Eurostatu doplňují celkový obraz o zahraničním obchodu.

Více podrobnějších údajů najdete na <http://bit.ly/2e6KJj>. ■

Publikace formou tabulkových přehledů ukazuje na základních datech vývoj vybraných atributů životní úrovně domácností za dobu trvání samostatné ČR, tj. do roku 1993. Čerpá z dat ČSÚ, České národní banky a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. ■

Brožura přináší detailní informace o pohybu obyvatelstva v letech 1921–2015. Podrobně rozebírá data o pohybu obyvatelstva v loňském roce.

Více informací najdete v elektronické verzi titulu na internetových stránkách ČSÚ na <http://bit.ly/2dLnJoI>. ■

Všechny tituly si můžete vypůjčit (a některé zakoupit) v Ústřední statistické knihovně a prodejně ČSÚ. Více na library.czso.cz.

Neaditivnost zřetězených cen

Při vysvětlování termínu **neaditivnost časových řad** se vrátíme k příkladům z posledních dvou článků. Nyní však vedle výroby traktorů pěstujeme také hrušky. Jak vidíme v **tabulce A**, celková produkce je dána součtem produkce traktorů a hrušek. Vývoj v běžných cenách nám však nic neřekne o reálném vývoji produkce traktorů, hrušek či celku. To zjistíme pouze po odstranění cenových změn mezi jednotlivými roky (zvlášť pro traktory a zvlášť pro hrušky). A to už umíme. Stačí převést traktory a hrušky do cen předchozího roku a porovnat dva po sobě jdoucí roky (např. roky 2011/2010). Pokud jde o celkovou produkci, meziroční reálný vývoj vypočteme jako součet traktorů a hrušek v cenách předchozího roku a opět porovnáme oba roky (např. 2011/2010). **Tabulka B** meziroční objemové indexy pro traktory, hrušky a celek již obsahuje, nemusíme je tedy počítat.

Pokud máme produkci v běžných cenách v roce 2010 (tabulka A) a její meziroční reálný růst v jednotlivých letech (tabulka B), pak **řetězením** můžeme vypočítat produkci v celé časové řadě v cenách roku 2010 (**tabulka C**). Toto už jsme v minulém čísle udělali pro traktory. Pro hrušky a celkovou produkci stačí výpočet zopakovat. Například pro celkovou produkci je rok 2011 roven $150 * 1,83$, rok 2012: $150 * 1,83 * 1,75$ a rok 2013: $150 * 1,83 * 1,75 * 1,25$.

A tím se konečně dostáváme k tématu dnešního článku. Pokud se totiž podíváme na tabulku C, uvidíme,

A: Produkce v běžných cenách (v Kč)				
	2010	2011	2012	2013
Traktory	100	300	600	1 000
Hrušky	50	150	400	500
Celkem	150	450	1 000	1 500
B: Meziroční reálný růst produkce (objemový index)				
	2010	2011	2012	2013
Traktory	.	2,00	2,00	1,25
Hrušky	.	1,50	1,25	1,25
Celkem	.	1,83	1,75	1,25
C: Produkce ve srovnatelných cenách 2010 (v Kč)				
	2010	2011	2012	2013
Traktory	100	200	400	500
Hrušky	50	75	94	117
Celkem	150	275	480	600

Zdroj: ČSÚ

že v roce **2010 a 2011** se součet produkce traktorů a hrušek rovná celku ($100 + 50 = 150$ nebo $200 + 75 = 275$). Nicméně v roce **2012 a 2013** už součet traktorů a hrušek celkové hodnotě produkce v cenách roku 2010 neodpovídá. Údaje **nejsou aditivní**.

Zřetězením každé řady zvlášť (traktorů, hrušek, celku) vzniká **diskrepance**, která sice obvykle není příliš významná a nemá velký vliv na výpočtovou schopnost, ale uživatelé ji musí vzít v úvahu. Důvodem jejího vzniku je změna struktury produkce. Jeden rok představuje produkce hrušek 33 % (rok 2011), jindy 40 % (rok 2012).

Tato změna struktury se promítá do celkové hodnoty produkce v cenách roku 2010, není však zohledněna, po-

kud celek vypočteme jen jako součet produkce traktorů a produkce hrušek v cenách roku 2010. Při řetězení celkové produkce totiž dochází k násobení objemových indexů s různou strukturou (struktura produkce v meziročním indexu 2011/2010 je jiná než v 2012/2011), a proto produkce v roce 2012 v cenách roku 2010 není aditivní.

Z tohoto důvodu jsou údaje ve srovnatelných cenách vhodné pro analýzu vývoje ukazatelů v čase (hrušek, traktorů nebo celku), nelze je však využít pro zkoumání struktury. To může mírně zkomplikovat práci uživatelů, například při výpočtu tzv. příspěvků k růstu, nemělo by je to však překvapit.

Tereza Košťáková,
vedoucí oddělení čtvrtletních odhadů

ČESKÝ
STATISTICKÝ
ÚŘAD

Statistika&My

Měsíčník Českého statistického úřadu 10/2016
Ročník 6, vychází 10x ročně
Adresa redakce: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz

Jakékoli užití části nebo celku zde publikovaných informací je možné pouze za předpokladu uvedení zdroje (časopis ČSÚ Statistika&My).

Redakce: Michal Novotný (šéfredaktor),
Alena Gébllová (vedoucí redaktorka),
Petra Báčová, Jan Ernest, Dalibor Holý,
Eva Kačerová, Tomáš Mládek, Marek Rojíček
Redakční rada: Ing. Josef Vlášek (předseda),
Ing. Michal Novotný (místopředseda),
doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.,
Mgr. et Mgr. Alena Gébllová,
RNDr. Michaela Kleňhová,
Ing. Petra Kuncová,
prof. Ing. Iva Ritschelová, CSc., FEEng.,
Ing. Marek Rojíček, Ph.D.,
Egor Sidorov, Ph.D.,

Bc. Jana Slavníková,
Mgr. Irena Stupňánková,
Ing. Pavla Trendová
Grafická úprava: Tomáš Kubašta
Infografika: Veronika Wölfelová
Jazyková korektura: Jana Šíková
Fotografie: archiv ČSÚ,
shutterstock.com
Tisk: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.
Vydavatel: Český statistický úřad
www.statistikaamy.cz
ISSN 1804-7149
ev. č. MK ČR E 19925

**SLEDUJTE NÁS
NA TWITTERU!**

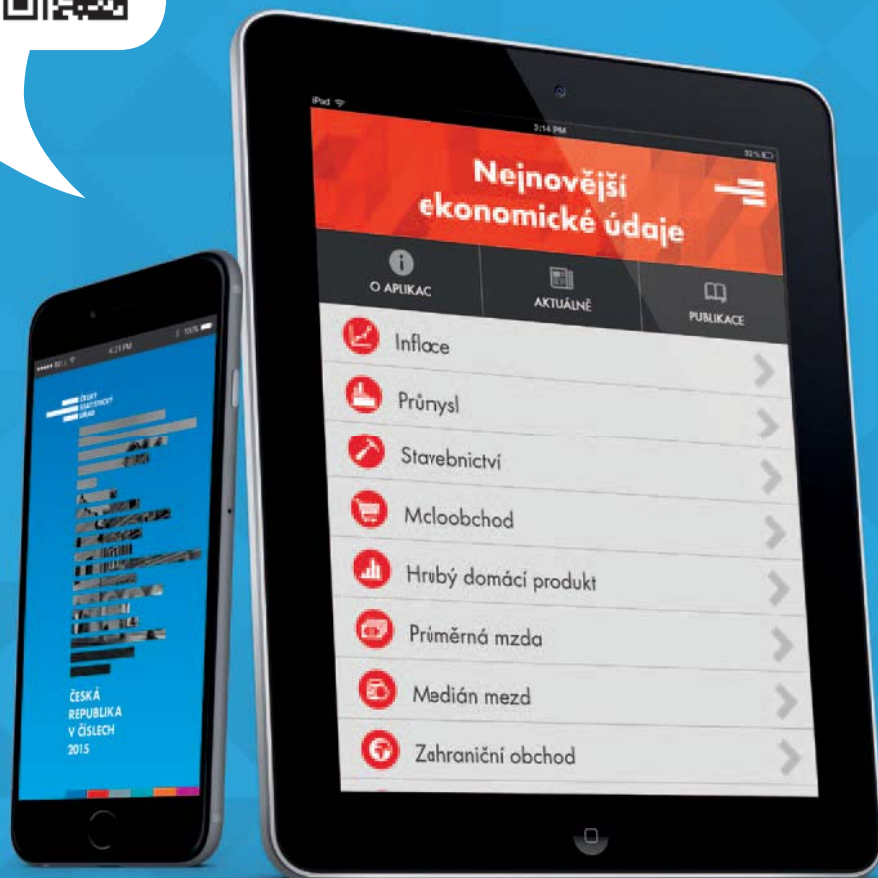

TWITTER ÚČET ČSÚ

AKTUALITY ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU A INFORMACE
O VÝZNAMNÝCH UDÁLOSTECH ZE SVĚTA STATISTIKY

@statistickyurad

APLIKACE CZstat

CHCETE MÍT INFORMACE O ČESKÉ REPUBLICCE STÁLE PO RUCE?
STÁHNĚTE SI APLIKACI CZSTAT PRO IOS NEBO ANDROID

apple.co/1PsE9ww

bit.ly/1PsDPhc